PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

DE

DELAVSKA ENOTNOST

25. JULIJA 1970 — ŠT. 29 — L. XXVII

ZAVAROVALNICA SAVA

Centrala: LJUBLJANA, MIKLOŠIČEVA CESTA 19/I
Poslovne enote: CELJE, ČAKOVEC, JESENICE, KOPER, KOPRIVNICA, KRANJ, KRŠKO, MARIBOR, MENGEŠ, MURSKA SOBOTA, NOVA GORICA, NOVO MESTO, POSTOJNA, TRBOVLJE in LJUBLJANA s poslovalnicama Zagreb in Rijeka

gorenje

PO STOPINJAH PRIPOROČILA SINDIKATOV O ZASLUŽKU NAJMANJ 800 DINARJEV ZA NORMALNO DELO V REDNEM DELOVNEM ČASU

»Te bolezni sami ne moremo ozdraviti«

Pri denarju imajo zdravstveni delavci zvezane roke. Na to trpko resnico so nas vnovič opozorili v Bolnišnici Novo mesto, ki smo jo tokrat obiskali, da bi poizvedeli, kako njen kolektiv poskuša uresničiti znano sindikalno priporočilo glede najmanjšega zaslužka 800 dinarjev za normalno delo v rednem delovnem času.

S sistematizacijo delovnih mest je tudi v novomeški bolnišnici uveljavljen pogoj, da bi tudi pomožno osebje moralo imeti vsaj zaključeno osemletko, da bi imelo pravico do polnega stalnega dela osebnega dohodka, ki po trenutno veljavnem pravilniku o delitvi osebnih dohodkov začenja pri 630,10 dinarjev. Na račun dodatka za stalnost in službenih let so osnova lahko poveča za največ 20 %. Avtomatično pa se vsemu pomožnemu osebju (bolniške strežnice, čistilke, osebje v kuhinji in pralnici, vratarji itd.) osnova zmanjša za 70 N dinarjev, če nimajo dokončane osemletke, oziroma če ni opravilo internega izpita za polkvalifikacijo, kar — v zvezi z delitvijo osebnih dohodkov — formalno »nadomešča« manjkajočo osnovnošolsko izobrazbo.

»S sedanjimi zaslužki smo se nekako približali zneskom in delitvenim razponom, kot jih navaja katalog za vrednotenje dela v družbenih dejavnostih, ki so ga pripravili sindikati. Glede na to, da precej sistematiziranih delovnih mest ni zasedenih in da smo letos s komunalnim zavodom za socialno zavarovanje sklenili bolj ugodno pogodbo kot lani, je naš poslovni uspeh boljši. To pomeni, da bo bržčas mogoče razdeliti nekaj presežka osebnih dohodkov vsaj ob zaključnem obračunu. Računamo, da zatorej v letnem poprečju ne bo nikogar, ki ne bi zaslužil vsaj 700 dinarjev.

Glede na taka določila, ki pa so za zdravstveno ustanovo povsem razumljiva, je 30 izmed 460 članov kolektiva v letošnjem maju še vedno zaslužilo manj kot 700 dinarjev; manj kot 800 dinarjev pa je prejelo okoli 100 ljudi. Pri repu lestvice osebnih dohodkov so še zlasti mlajši člani delovne skupnosti, ki še niso upravičeni do dodatka na stalnost in na službena leta, oziroma tudi starejši člani kolektiva, če nimajo dokončane osemletke in niso opravili internega izpita. Ko so z novim letom uveljavili sedanji pravilnik o delitvi osebnega dohodka, so v novomeški bolnišnici računali s tem, da ob koncu leta ne bi smelo biti nikogar, ki bi v letnem povprečju zaslužil manj kot 700 dinarjev. Kot vidimo, so od tega še precej daleč, da sploh ne omenjamo priporočila sindikatov, naj bi najmanjši zaslužek za redni delovni čas in normalno delo znašal vsaj 800 dinarjev.

KAKO VSAJ DO 700 DINARJEV?

Kako naj bi v novomeški bolnišnici dosegli vsaj tisti cilj, ki so si ga sami zastavili?

Predsednica osnovne organizacije sindikata **Brigita Mavserjeva** je odgovorila tako le:

Gre pa še za nekaj drugega: smo zdravstvena organizacija, glede katere si povprečni pacient ali bolnik ustvari prve vtise ob stiku z ljudmi, ki so znotraj naše organizacije najslabše plačani. To pa pomeni, da moramo tem ljudem, mislim na pomožno osebje, omogočiti, da si pridobijo vsaj tista minimalna znanja, ki jim bodo omogočila, da bodo v stikih z bolniki takšni, kot etika našega poklica od njih to zahteva. Z druge strani pa so ta znanja tudi sicer nujna vsem zaposlenim, če naj zadoščajo pogojem, kot jih navajata sistematizacija delovnih mest in pa sistem delitve osebnih dohodkov. Če namreč izpolnjujejo te pogoje, so upravičeni do polnih osnovnih zaslužkov.

Prav zaradi tega, da bi ljudem pomagali, kolikor jim je pač mogoče pomagati, smo npr. letos februarja in marca pripravili poseben tečaj, ki naj bi vsem udeležencem omogočil pridobiti interno polkvalifikacijo. Tako smo pomagali 70 članom kolektiva; predvsem bolniškim strežnicam. Na jesen bomo pripravili še en tak tečaj za ostalo pomožno osebje. Po tej poti torej skušamo doseči, da bi ljudje lahko izpolnjevali vse pogoje, na osnovi katerih bi lahko zaslužili vsaj ta denar. Glede sindikalnega priporočila o 800 dinarjih najmanjšega zaslužka pa samo to-le: naša organizacija sodi, da bi se morali temu cilju približevati postopno; pač v skladu s pogoji, ki bodo veljali glede financiranja zdravstva in torej tudi glede naše bolnišnice. Upamo, da bomo za prihodnje leto sklenili vsaj tako, če že ne

(Nadaljevanje na 4. strani)

KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMEN

Kakšna stopnja rasti?

V razpravah o našem gospodarskem sistemu in možnostih razvoja se zvezni poslanci najbolj razgrevajo ob vprašanju, kakšna stopnja rasti družbenega proizvoda zagotavlja optimalen gospodarski in družbeni razvoj Jugoslavije. Eni pravijo: pet, šestodstotna, drugi pa osemodstotna in več. Kateri imajo prav?

Odgovor na to vprašanje še malo ni enostaven.

Stopnja rasti družbenega proizvoda je namreč rezultanta kombiniranega delovanja več razvojnih dejavnikov, od katerih vsak zase, s svojim avtonomnim delovanjem in specifičnostjo vpliva na stopnjo rasti in njeno kakovost (uravnovešeni gospodarski pogoji, poglabljanje procesov reforme itd.). Zato je stopnja rasti lahko le orientacijski cilj, ki zahteva, če ga hočemo doseči, da z gospodarskim sistemom in ekonomsko politiko oblikujemo racionalne pogoje gospodarjenja. Stopnja rasti torej ne more biti strateški cilj našega razvoja, marveč se mora podrejati vsem tistim elementom, ki so kazalci zdravega gospodarjenja (stabilnost, uravnoteženost plačilne bilance, likvidacija proračunskega in neproračunskega deficitnega financiranja na vseh ravneh itd.).

Osnovno izhodišče pri predvidevanju stopnje rasti je predvsem optimalno izkoriščanje proizvodnih možnosti na vsem gospodarskem prostoru Jugoslavije. Le optimalni razvoj vsakega področja lahko vodi k naglemu razvoju Jugoslavije. Prelivanja iz razvitih v manj razvite republike ali pokrajine in druga podobna prelivanja morajo zato imeti

(Nadaljevanje na 7. strani)

TISKOVNA KONFERENCA V RS ZSS

ALI SMO SPOSOBNI ODPRAVITI NESTABILNOST?

Če se ne bomo odločno uprli raznim pritiskom, bomo odprta vprašanja našega nadaljnjega razvoja morali urejati na administrativen način ● Politika sindikatov mora odražati najnaprednejše težnje njihovega članstva, ki mora dobiti večji vpliv na generalno politiko naše družbene skupnosti

— Ni treba, da bi se v sindikatih opredeljevali za vse konkretne ukrepe tekoče ekonomske politike in ni potrebno, da bi na vse te ukrepe dajali svoje soglasje. Sindikate zanima predvsem, ali smo in kdo je v Jugoslaviji sposoben zaustaviti vse večjo nestabilnost in ali smo vsi skupaj sposobni odločiti se za generalne ukrepe za vrnitev na linijo reforme — zavedajoč se pri tem, da bo to trenutno povzročilo tako ekonomske kakor politične težave. Potrebna nam je jasna politika, s katero bomo odpravili vzroke raznih neskladij in nepravilnosti.

S temi besedami je predsednik RS ZSS Tone Kropušek minuli teden na tiskovni konferenci v Domu sindikatov opisal osnovno dilemo sindikatov v sedanjem trenutku našega družbenega razvoja, za katerega je značilno vsesplošno naraščanje cen in nestabilnost gospodarstva nasploh.

Na tej konferenci, katere sta se udeležila tudi oba podpredsednika RS ZSS **Jože Globačnik in Ivo Tavčar** — kakor tudi drugi funkcionarji vodstva slovenskih sindikatov, je Tone Kropušek dalje dejal, da je v določeni meri tudi Zveza sindikatov Slovenije soodgovorna za sedanje razmere v našem gospodarstvu. Ta soodgovornost izvira iz dejstva, da so sindikati sprejeli predloženo ekonomsko politiko za letošnje leto, ne da bi pri tem točno opredelili, kaj v tej politiki ocenjujejo kot najpomembnejše.

V sindikatih smo bili za to — je dejal Tone Kropušek — naj bo leto 1970 leto stabilizacije in sanacije gospodarstva. Naše stališče je bilo, da moramo celotno ekonomsko politiko podrediti nujnosti stabilizacije gospodarstva, pri tem smo sprejeli skupščinsko resolucijo o ekonomski politiki za letošnje leto, ki predvideva optimalno rast gospodarstva in hkrati njegovo maksimalno stabilizacijo. To dvoje se morda res medsebojno ne izključuje, vsekakor pa pri tem ostaja odprto, kaj je po važnosti prvo, kaj pa drugo. S takšno resolucijo so zato bili vsi zadovoljni: tako tisti, ki so bili za gospodarsko ekspanzijo s tujim denarjem, kakor tudi tisti, ki so resnično bili za stabilizacijo gospodarstva in ki so v tej smeri že marsikaj storili. Tako ni bilo samo v Sloveniji, temveč tudi v Jugoslaviji nasploh, pri tem pa je bilo iz raznih strani poudarjeno, da v Sloveniji pač ne moremo ravnati drugače, kot ravnajo drugod v Jugoslaviji. Tudi mi v slovenskih sindikatih torej nismo imeli dovolj izdelanega stališča o ekonomski politiki v letošnjem letu, tudi mi smo sprejeli politiko optimalne rasti gospodarstva ob njegovi istočasni stabilizaciji — in prav zato smo tudi soodgovorni za sedanja dogajanja.

In kakšno je sedaj stališče slovenskih sindikatov do teh vprašanj?

SEDANJI UKREPI ZIS SO SICER POTREBNI, VENDAR NE RAZREŠUJEJO TEMELJNIH VPRAŠANJ

V sedanjem položaju — je poudaril Tone Kropušek — je za sindikate drugotnega pomena operiranje z raznimi številkami in podatki, še posebej zato, ker se ti podatki lahko razlagajo na različne načine. Sindikatom tudi ni potrebno, da bi se izjasnjevali o vseh konkretnih ukrepih ekonomske politike; nas zanima predvsem, ali smo in kdo je v Jugoslaviji sposoben zaustaviti vse večjo nestabilnost gospodarstva in ali smo vsi skupaj sposobni odločiti se za generalnejše ukrepe za vrnitev na linijo reforme — zavedajoč se pri tem, da bo to trenutno povzročilo tako

(Nadaljevanje na 2 strani)

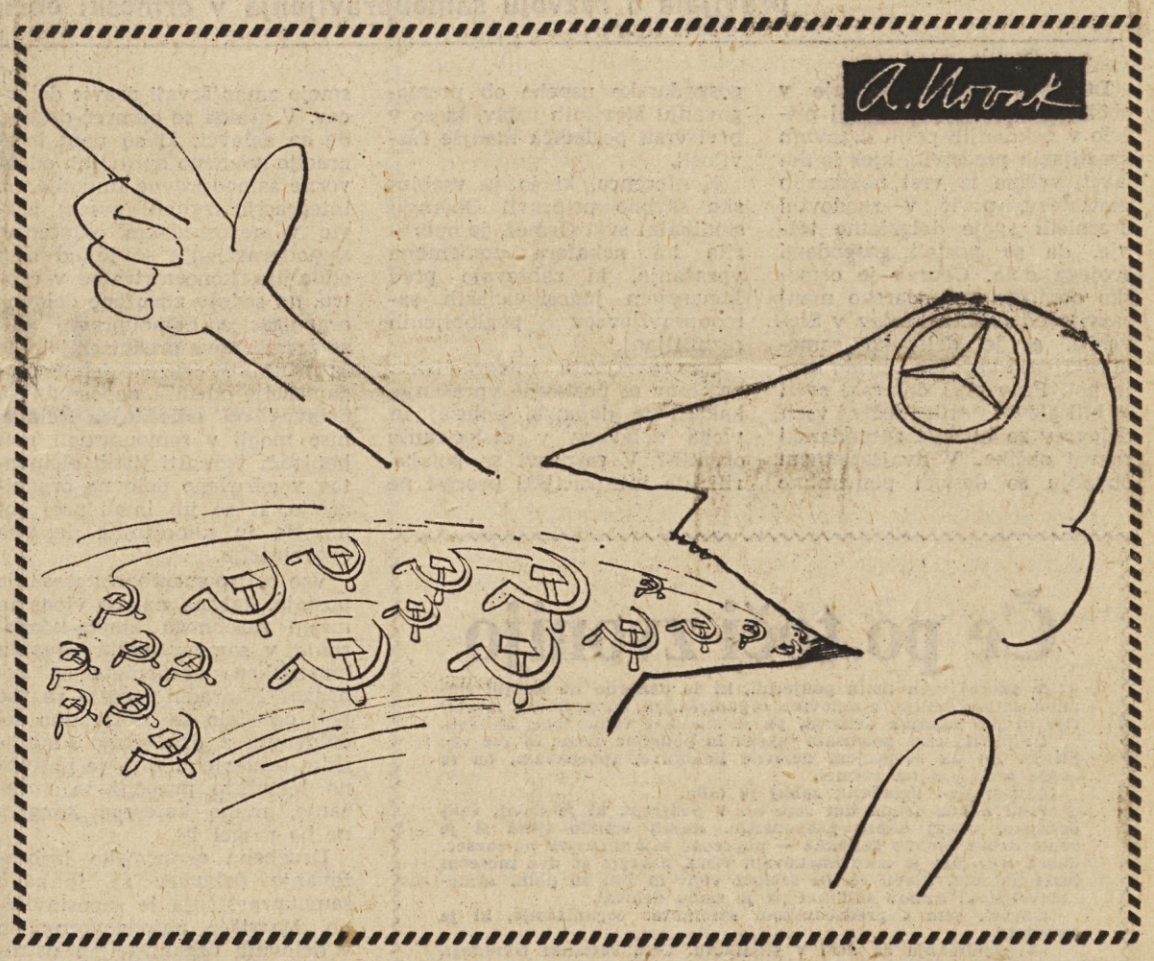

Priporočilo sveta ZSJ po poplavah v Vojvodini

Svet Zveze sindikatov Jugoslavije je na seji 8. julija letos razpravljal o razmerah v avtonomni pokrajini Vojvodini po poplavah, katerih škodo cenijo na več kot milijardo 90 milijonov novih dinarjev.

Nastale škode — več kot 6000 stanovanjskih in drugih poslopij in gospodarskih objektov je porušenih ali neuporabnih, 11 občin v Potisju in 3 občine okrog Tamiša, kjer živi 400 tisoč prebivalcev s pomembnimi gospodarskimi zmogljivostmi ter z ogromnimi obdelovalnimi površinami, je poplavljeno ali še vedno ogroženo s poplavami — Vojvodina sama nikakor ne bo mogla odpraviti. Zato je svet Zveze sindikatov Jugoslavije ocenil, da je Vojvodini nujna širša in vsestranska pomoč vse naše socialistične skupnosti.

Svet Zveze sindikatov Jugoslavije se obrača na vse delovne ljudi, na delovne organizacije, na sindikalne organizacije in samoupravne organe, naj storijo vse, kar je v njihovi moči, da se začne akcija zbiranja in nudenja pomoči poplavljenim krajem v Vojvodini, ki bo — kakor vselej doslej — v popolni meri izrazila socialistično zavest in solidarnost delovnih ljudi naše socialistične skupnosti.

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije zato priporoča vsem osnovnim sindikalnim organizacijam, samoupravnim organom delovnih organizacij in občinskim sindikalnim organizacijam, naj skladno s svojimi možnostmi pomagajo v solidarnostni akciji od poplav prizadeti Vojvodini. Denarno pomoč nakazujte na tekoči račun pokrajinskega štaba za obrambo pred poplavami — za pomoč prizadetim v poplavah v Vojvodini — št. 657-789-144, Novi Sad.

Trenutki osvežitve
ZLATOROG
kornet

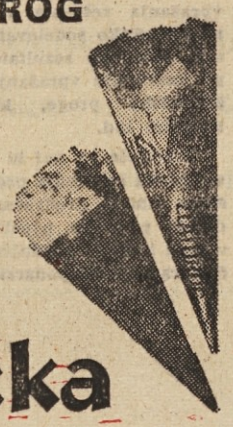

lučka

RES JE

Tuki
LJUBLJANA

● bojlerji
● kuhinjske nape
● prezračevalci za sanitarije
SO NAJBOLJŠI

V Modni hiši si lahko izberete bogat asortiment damske poletne konfekcije. Izbirali boste lahko med najrazličnejšimi modeli za šport, počitnice, službo ter modeli za svečanejše priložnosti. Poleg tega so na oddelku damske konfekcije v prodaji ekskluzivni, visoko modni modeli v omejenem številu.

PRODAJNI SERVIS

modna hiša

LJUBLJANA — MARIBOR — OSIJEK

Ali smo sposobni odpraviti nestabilnost?

(Nadaljevanje s 1. strani)

ekonomske kakor politične težave. Ali smo sposobni parirati raznim političnim pritiskom in socialnim konfliktom? Če tega ne bomo storili danes, bomo morali jutri — toda takrat najverjetneje ne več s političnimi in ekonomskimi sredstvi, temveč z administrativnimi ukrepi.

Potrebna nam je torej jasna politika o tem, kako odpraviti razna neskladja in nepravilnosti. Ne moremo se hvaliti s sedanjo dinamiko rasti gospodarstva, pri tem pa puščati ob strani vprašanje, kaj je v tej dinamiki realno, kaj pa samo fiktivno. Če to dinamiko dosegamo s povečanjem zunanjetrgovinskega deficita za prek 35 % in z 19 % večjim denarnim obtokom, potem je v sedanji dinamiki rasti gospodarstva prav gotovo marsikaj fiktivnega. Koliko je torej stopnja rasti gospodarstva rezultat boljšega gospodarjenja, koliko pa rezultat inflacije? V takšnih pogojih gospodarjenja, kot so sedaj, v delovnih kolektivih izgubljajo vero v smisel prizadevanj za dobro gospodarjenje, raste pa pritisk na razne olajšave, privilegije itd.

Torej: če več trošimo, kot ustvarjamo, potem preverimo, kaj trošimo preveč in to zaustavimo. Če je investicijska potrošnja prevelika, potem jo je potrebno zavreti; če je splošna potrošnja prevelika, potem ukrepajmo na tem področju! Pri tem pa se moramo seveda zavedati, da bodo v tem primeru nastali razni konflikti, ki se jim bomo morali upreti; sedaj se na primer govori o imobilizaciji nadplanskih sredstev proračunov, pa je že slišati vik in krik.

Sedanji ukrepi ZIS — je nadaljeval Tone Kropušek — so sicer potrebni, vendar pa so to samo davčni ukrepi, ki v stvari nič ne razrešujejo, povečali pa bodo stisko podjetij, ki so nerentabilna ali pa na robu rentabilnosti. Morali bi iti na ukrepe, ki bodo gospodarstvu vračali sredstva, morali bomo ugotoviti, ali je možno prispevno stopnjo zmanjšati za toliko, da se bodo sredstva splošne potrošnje formirala na planirani ravni. Na vsak način moramo zagotoviti povečano reprodukcijsko sposobnost gospodarstva, sedaj pa se razvoj giblje prav v nasprotni smeri: o tem najprepričljiveje govori podatek, da se je v Sloveniji v zadnjem letu udeležba delovnih organizacij v investicijah zmanjšala od 45 na 36 odstotkov! Zmanjšuje se torej manevrski prostor gospodarstva za prestrukturiranje proizvodnje, s tem pa tudi njegova sposobnost za konkurenčnost na domačem in tujem trgu. Kako naj torej gospodarstvo zagotovi delovna mesta za nove generacije delavcev, kako naj zagotovi delovna mesta za tiste, ki se bodo vračali z dela v inozemstvu? Ni nobenega dvoma, da moramo našo splošno potrošnjo držati v tistih okvirih, ki bodo zagotavljali reprodukcijsko sposobnost gospodarstva.

RAZPOLOŽENJE ČLANSTVA — OSNOVA ZA POLITIČNE OCENE SINDIKATOV

Predsednik RS ZSS je nato govoril o vprašanju, kako zagotoviti enotno politiko v Zvezi sindikatov Jugoslavije, ki po svoji strukturi odraža naše nacionalne strukture, iz česar potem izvirajo tudi različna stališča do posameznih vprašanj.

V Zvezi sindikatov Jugoslavije — je dejal Tone Kropušek — brez posebnih težav dosegamo soglasje o generalnih vprašanjih našega družbenega razvoja, težave pa nastopijo, ko gre za podrobnosti oziroma za čisto konkretna vprašanja generalne politike. O teh vprašanjih v ZSJ stalno razpravljamo in te razprave bomo nujno morali razvijati še naprej.

Eno pa je gotovo; preveč se ukvarjamo z gradivi in stališči državnih struktur, premalo pa smo postavljeni na lastne noge. Sindikati smo politična organizacija, ne pa ekonomska strokovna inštitucija za proučevanje raznih vprašanj. Ni nam potrebno imeti lastne operative za izračunavanje raznih gospodarskih gibanj; za to lahko uporabljamo tudi podatke iz drugih virov. To pa ne bi smelo povzročati, da smo nesamostojni pri ocenjevanju raznih vprašanj, za katerih razrešitev se že dalj časa zavzemamo. Postaviti se moramo na lastne noge in to v tem smislu, da bomo črpali svoje politične ocene iz razpoloženja našega članstva in da bomo razna dogajanja ocenjevali po tem, kako ta dogajanja odmevajo med našim članstvom.

V Sloveniji — je zaključil Tone Kropušek — smo se v tem pogledu skušali osamosvojiti; imamo svoj center za raziskovanje javnega mnenja, s katerim poskušamo sami ocenjevati stališča našega članstva do določenih vprašanj. Vendar pa smo še premalo politično samostojni; sindikati ne morejo biti samo nekakšna »popravljalnica« raznih zakonskih predlogov, na katere naj bi dajali samo pripombe. Imeti moramo lastno politiko, lastno pozicijo do raznih vprašanj, ki odraža najnaprednejše težnje našega članstva; doseči moramo, da bo naše članstvo, da bo baza naše organizacije imela večji vpliv na generalno politiko naše družbe.

M. P.

PRED KONGRESOM SAMOUPRAVLJAVCEV

Iz sklepov kongresa naj vzklije jedro napredka

Občinska volilna konferenca, na kateri so za delegata za II. kongres samoupravljavcev Jugoslavije izvolili tajnika Občinskega sindikalnega sveta Ormož, JANKA ŽNIDARIČA, je kritično in poglobljeno razpravljala o razvoju samoupravljanja v ormoški občini

Delavsko samoupravljanje v občini Ormož se je najprej pričelo v nekdanjih petih državnih kmetijskih posestvih, kjer so delavci, večina iz vrst nekdanjih viničarjev, prvič v zgodovini uresničili svoje dolgoletne težnje, da so postali gospodarji svojega dela. Čeprav je ormoško območje gospodarsko manj razvito od ostalih krajev v Sloveniji, si je delavsko samoupravljanje uspešno utiralo svojo pot. Prav prvi delavski sveti so bili glavni nosilec teženj vseh delavcev za hitrejši gospodarski razvoj občine. V dvajsetletnem obdobju so dosegli pomembne gospodarske uspehe ob premagovanju številnih težav, ki so v prvi vrsti posledica manjše razvitosti.

Konferenca, ki jo je vsebinsko skrbno pripravil Občinski sindikalni svet Ormož, je opozorila na nekatera pomembna vprašanja, ki zahtevajo pred kongresom jugoslovanskih samoupravljavcev poglobljenih razmišljanj.

Ob razvijanju integracijskih procesov se postavlja vprašanje, kakšen je dejanski položaj in vloga delavcev v dislociranih obratih? V razpravi so poudarili, da integracijski procesi ne smejo zmanjševati pravic delavcev. V praksi se namreč dogaja, da so delavci, ki so pred integracijo resnično opravljali odgovorne samoupravne funkcije, ob integraciji izgubili precej pravic v neposrednem odločanju, samoupravljanje se je od njih oddaljilo, koncentrira se v centru, na sedežu združene delovne organizacije. Samoupravni akti so zaradi nove organizacije dela in strukture združene delovne organizacije odrinili neposrednega delavca od odločanja. Delavci niso mogli v samoupravni mehanizem vgraditi tistih elementov v združeno delovno organizacijo, ki so jih imeli prej kot manjša in samostojna delovna organizacija.

Vse bolj pomembno vprašanje postaja, kakšna naj bo vloga in mesto zasebnega kmeta-kooperanta v samoupravnih organih kmetijskega kombinata oz. zadruge? Napredni kmetje se vse bolj odločajo za proizvodno sodelovanje z družbenim kmetijskim sektorjem, zato je potrebno temeljito proučiti to vprašanje, mimo katerega kongres ne bo mogel iti.

Družbeno ekonomsko izobraževanje delavcev za funkcijo samoupravljanja je zapostavljeno. Marsikje najodgovornejšim v delovnih organizacijah ustreza, če imajo delavci čim manj znanja, ki ga potrebujejo samoupravljavci. Neznanje je največji nasprotnik samoupravljanja, kajti prav neznanje odriva mnoge delavce od učinkovitega odločanja. Temu vprašanju bo kongres moral posvetiti del svojih odločitev, pri tem pa opredeliti, kakšna naj bo v bodoče vloga delavskih univerz pri izobraževanju delavcev.

Na konferenci so v razpravi posebno opozorili na pomanjkljivo obveščanje delavcev, ki so mnogo premalo seznanjeni s poslovnimi uspehi in neuspehi svoje delovne organizacije. Pri tem so še posebej opozorili na to, da so delavci premalo seznanjeni s spremembami statutov in da nimajo dovolj časa za javno razpravo o pomembnih spremembah v samoupravnih aktih, s katerimi se urejuje njihov bodoči samoupravni položaj. V razpravi so se zavzeli, da si bo predvsem sindikalna organizacija prizadevala, da bodo delavci imeli odločujočo besedo pri oblikovanju samoupravnih aktov, ki morajo biti dostopni vsem.

Mnogo je bilo govora o kolektivni in osebni odgovornosti, ki se mora zaostriti. Pri tem so poudarili, da je velikega pomena kadrovska politika, ki jo vodijo v delovnih organizacijah in v občini, zavzeli so se za njeno načrtnost.

Udeleženci razprave pa so še posebej poudarili vlogo sindikatov v razvijanju samoupravljanja, ki naj bo na kongresu samoupravljavcev vidno poudarjena. Konferenca je bila enotnega mnenja, naj bo kongres — kongres pomembnih odločitev za nadaljnji razvoj jugoslovanske socialistične družbe, ne pa kongres sprejemanja resolucij in priporočil, iz katerih ne bi vzklilo jedro napredka.

Ormoški samoupravljavci so se odločili, da se bodo aktivno vključili v priprave na kongres skupaj s svojimi ptujskimi in drugimi sosedi.

F. B.

BREST POHIŠTVO

VAŠE POHIŠTVO V LETU 1970

Izbirajte PATRICIJA
CLAUDIJA
ALEKSANDRA
ali nova FLORIDA

Za vas izdeluje
BREST Cerknica

Če po toči zvonijo

V skoraj vseh tistih podjetjih, ki so denarno na konju, sindikat slabše deluje, v delovnih organizacijah, ki poslovno životarijo in jim manjka denarja, pa je sindikat veliko bolj aktiven.

Že precej časa posluham takšne in podobne ocene in vse več jih je. Ko pa obiskujem delovne kolektive, spoznavam, da te ocene temeljijo na resnici.

Skušal sem ugotoviti, zakaj je tako.

Pred kakim letom dni sem bil v podjetju, ki je tedaj, vsaj denarno, dokaj dobro gospodarilo. Kakih šeststo ljudi si je delilo dobre osebne dohodke — poprečno 1350 dinarjev na mesec. Razen tega jim je tako imenovani višek navrgel še dve mesečni plači na leto. Živeli so na »zeleni veji« in bili so polni samozadovoljstva; njihov sindikat pa je slabo deloval.

Govoril sem s predsednikom sindikalne organizacije, ki je povedal:

»Ni zanimanja za delo v sindikatu. Celo sestanki izvršnega odbora so slabo obiskani. Včasih se sestanemo le trije in se dogovorimo, kaj bom povedal v imenu sindikata na delavskem svetu, Dogodi se tudi, da moram govoriti v imenu sindikata, ne da bi se posvetoval z izvršnem odborom. Pravim vam — ni zanimanja!«

Pred tedni sem bil spet v tem podjetju. Medtem je domači in tuji trg, kot so mi rekli, »postal zahtevnejši«, v skladišču jim je ostalo precej tako imenovanega nekurantnega blaga, anuitete so globoko posegle v njihovo blagajno in kreditov za obratna sredstva ne morejo več uporabljati za plačevanje osebnih dohodkov; denarne razmere v tej delovni organizaciji so se temeljito spremenile. Rekli so, da sploh ne vedo, kako bodo prvega izplačali polne osebne dohodke.

Zdaj pa potrebujejo sindikat.

Kolegij je pozval sindikalno vodstvo, naj apelira na delavce, da bodo razumeli, za kaj gre in da ne bodo izzvali »konfliktne situacije«.

Delavski svet je na zadnjem sestanku soglasno sprejel »progias delavcev v tem kritičnem trenutku«, v katerem je med drugim rečeno:

»V tem obdobju, ko je obstoj našega podjetja na kocki, moramo strniti naše vrste. Zlasti pa je pomembno, da sindikalna organizacija mobilizira delavce v enotno fronto za boj proti paničarstvu in defetizmu in za uveljavitev samoupravnih odnosov do dela in do delitve; vsi smo odgovorni za gospodarjenje in za poslovno dejavnost.«

Predsednik sindikata mi je dejal:

»Člani sindikata dobesedno torpedirajo izvršni odbor z vprašanji, kaj bomo storili, da bi podjetje spravili iz zagate.«

Sindikat je nenadoma postal pomemben družbeni činitelj in vsi ga upoštevajo, od članov do samoupravnih in upravnih vodstev — ker ga potrebujejo.

In kaj je sindikat storil?

Sestal se je izvršni odbor in sklenil, da mora upravno in strokovno vodstvo zagotoviti učinkovito poslovanje, da delavski svet ne sme sklepati o gospodarjenju zgolj načelno, pač pa konkretno, naložiti mora ljudem konkretne naloge in skrbeti, da bodo naloge uresničene.

Hkrati so obvestili višje sindikalno vodstvo o zagati, v kateri se je znašel njihov kolektiv in ga poprosili za pomoč.

Na ta sestanek so prvič prišli vsi člani izvršnega odbora, zapisnik so pritrdili na oglasno desko in sindikalnemu članstvu sporočili:

»Sindikat je zavzel jasna in odločna stališča.«

Koristi pa ni bilo nobene. Razumljivo. Saj sindikat ni združenje izvršnih odborov osnovnih organizacij in upravnih ter višjih forumov, niti ni zveza ljudi, ki gasijo družbene požare. Vsa čast gasilcem in njihovemu prizadevanju, da bi zadušili običajne požare, sindikat pa bi moral, vsaj kolikor jaz razumem delavsko stvar, poskrbeti, da do družbenih, gospodarskih in poslovnih požarov ne bi prišlo!

Ne potrebujemo ga samo v slabem, ko nam v kolektivu teče voda v grlo in ko nas naše nezanimanje za gospodarjenje udari po žepu; potrebujemo ga tudi v dobrem, kot organizacijo vseh nas, ki nam omogoča, da gledamo naprej in ki nas, proizvajalce, usposablja, da ne živimo od danes do jutri, iz rok v usta.

JANEZ VOLJČ

Z OBČINSKIH SINDIKALNIH SVETOV

KAMNIK

V petek se je v mali dvorani kina »DOM« sestala volilna konferenca združene volilne enote, ki so se je udeležili predstavniki samoupravnih organov in družbeno-političnih organizacij kamniških delovnih organizacij ter predstavniki občinskih družbeno-političnih organizacij. Občinski koordinacijski odbor je za II. kongres samoupravljavcev Jugoslavije predlagal 6 kandidatov, izmed katerih so izvolili dva delegata, in sicer KARLO OSREDKAR, predmetno učiteljico na osnovni šoli Toma Brejca in JANEZA MALEŠA, tajnika občinskega sindikalnega sveta.

Na konferenci je bilo poudarjeno, da bodo priprave na kongres samoupravljavcev potekale vse leto, posebno vlogo v pripravah pa bodo odigrali delegati, ki bodo v času priprav morali obiskati vse delovne kolektive in sodelovati v razpravah o razvoju in stopnji samoupravljanja po posameznih kolektivih. Posebno mesto v teh razpravah naj bi dobili novi statuti delovnih organizacij, upoštevajoč pri tem določila XV. amandmaja s poudarkom na obdelavi organizacij združenega dela ter njihovih pristojnosti. V kamniških delovnih organizacijah so se zavzeli za večje vključevanje neposrednih proizvajalcev, žena in mladine v samoupravne organe. Tudi na področju informiranja bo potrebno še marsikaj storiti, da bodo člani kolektivov res na tekočem z dogajanji v lastnih delovnih organizacijah.

Dve kamniški delovni organizaciji z nad 1000 zaposlenimi volita svoja delegata za kongres samoupravljavcev, in to Tovarna kovinskih izdelkov in livarna »Titan«, v tovarni »Stol« pa so že izvolili za delegata MAKSA ŠTEBETA, visokokvalificiranega mizarja.

Na volilni konferenci združene volilne enote so se dogovorili, da bodo jeseni ponovno sklicali konferenco, ki naj bi ob prisotnosti izvoljenih delegatov dala smernice za nadaljnje priprave na kongres.

M. J.

DOMŽALE

V četrtek sta se sestali predsedstvi Občinskih sindikalnih svetov Domžal in Kamnika. Osnovna tema razgovora je bilo medsebojno sodelovanje in zavzemanje skupnih stališč pri reševanju sorodnih problemov obeh svetov.

Sodelovanje obeh občin ne bazira samo na skupnem dogovarjanju na nivoju ObSS, pač pa občini pričenjata s tesnejšim sodelovanjem na nivoju vseh družbeno-političnih organizacij in obeh skupščin.

Že do sedaj so se nekatera vprašanja reševala z združenimi močmi. Tako sodelovanje je pokazalo pozitivne rezultate predvsem pri reševanju vprašanja kamniške železniške proge, komunalnega urejanja ipd.

V bodoče pa naj bi se področje skupnega reševanja problemov razširilo tudi in predvsem na gospodarsko področje, posebno še sedaj v času izdelave srednjeročnega načrta razvoja gospodarstva.

M. J.

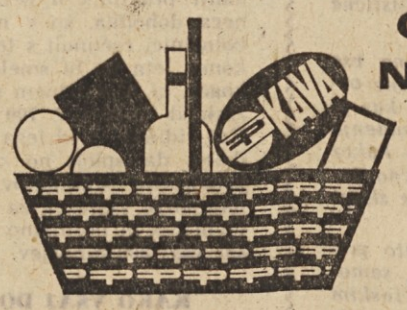

OB NAKUPU NE POZABITE

KAVA Special

MARKET

SUPERMARKET

● V JUGOSLOVANSKIH SINDIKATIH ● V JUGOSLOVANSKIH SINDIKATIH ● V JUGOSLOVANSKIH SINDIKATIH

URADNO SPOROČILO O OBISKU PREDSEDNIKA DGB HEINZA VETTERJA JUGOSLAVIJI

Prijateljski dogovor

Na povabilo Zveze sindikatov Jugoslavije je našo državo obiskal predsednik DGB (Zveze nemških sindikatov) HEINZ VETTER, katerega je med njegovim obiskom, ki je trajal od 9. do 14. julija, sprejel tudi predsednik SFRJ JOSIP BROZ TITO. Predsednik zveze nemških sindikatov se je med svojim obiskom pogovarjal tudi z nekaterimi člani ZIS, s predsednikom ZSJ DUŠANOM PETROVIĆEM-ŠANETOM pa je imel več razgovorov, v katerih sta obravnavala razna pereča mednarodna vprašanja ter pogoje, v katerih delujejo sindikalna gibanja.

Predstavniki DGB in ZSJ so v svojih razgovorih izrazili zadovoljstvo zaradi uspešnega razvoja sodelovanja med zahodnonemškimi in jugoslovanskimi sindikati ter se sporazumeli o konkretnem programu nadaljnjega sodelovanja. Še posebna pozornost je bila v teh razgovorih posvečena sodelovanju pri zaščiti pravic in interesov jugoslovanskih delavcev, ki so na začasnem delu v Zvezni republiki Nemčiji.

Izraženo je bilo prepričanje, da jugoslovanski delavci, ki so zaposleni v ZRN in za katerih včlanitev v DGB se zavzemata obe sindikalni organizaciji, predstavljajo pomembno vez med delavskima razredoma in narodi obeh držav. Dosedanja prizadevanja DGB za zaščito pravic in interesov jugoslovanskih delavcev v Nemčiji so bila ocenjena pozitivno. Kot zelo koristna je bila ocenjena tudi ustanovitev Biroja za jugoslovanske delavce pri predsedstvu DGB, angažiranje jugoslovanskih sindikalnih aktivistov s strani DGB in prizadevanja za usposobitev čim večjega števila jugoslovanskih delavcev za aktiviste v Zvezi nemških sindikatov.

V razgovorih med predstavniki DGB in ZSJ je bilo nadalje ugotovljeno, da obstojita pripravljenost in možnost za še širše angažiranje vseh struktur DGB za zagotovitev enakopravnega obravnavanja jugoslovanskih delavcev in za zagotovitev njihovih pravic, še posebej pravic iz delovnega razmerja ter za zagotovitev čim ugodnejših pogojev za delo in življenje jugoslovanskih delavcev v ZRN. Obe organizaciji podpirata ukrepe za zaposlovanje jugoslovanskih delavcev v ZRN na podlagi mednarodnega sporazuma in ocenjujeta kot koristno sodelovanje gospodarskih organizacij obeh držav, ki med drugim prispeva tudi k odpiranju novih delovnih mest v Jugoslaviji.

Tudi ob tej priložnosti je bil poudarjen pomen odločnega odpora DGB terorističnim aktom politične emigracije proti jugoslovanskim delavcem, ki začasno delajo v ZRN.

Z namenom nadaljnje poglobitve medsebojnega sodelovanja so se predstavniki DGB in ZSJ dogovorili o ustanovitvi skupne jugoslovansko-nemške sindikalne komisije za obravnavanje vseh vprašanj zaščite interesov in pravic jugoslovanskih delavcev, zaposlenih v Zvezni republiki Nemčiji.

VIR NESTABILNOSTI NISO SAMO VISOKE CENE

Iz razprave predsednika ZSJ v Zvezni skupščini

V razpravi o uresničevanju družbeno-ekonomske politike v letošnjem letu je minuli teden v zboru narodov zvezne skupščine sodeloval tudi predsednik ZSJ **Dušan Petrović-Šane**, ki je med drugim dejal:

»Ko v zvezni skupščini razpravljamo o uresničevanju ekonomske politike, se čutimo predstavniki Zveze sindikatov Jugoslavije obvezni opozoriti na nekatera žarišča družbene nestabilnosti, ki so hkrati tudi vir mnogih konfliktnih situacij. Zavedamo se sicer, da pri ocenjevanju sedanjega gospodarskega položaja moramo izhajati iz ekonomskih gibanj, vendar pa menimo, da moramo ta gibanja ocenjevati v direktni povezanosti z družbenim in materialnim položajem delavcev, s socialnimi vprašanji našega razvoja in z vprašanji razvoja samoupravljanja.

Vir družbene nestabilnosti in raznih konfliktov niso samo visoke cene, visoki življenjski stroški in padec življenjskega standarda določenih kategorij delavcev, še posebej tistih, katerih dohodek ne presega 1000 dinarjev, živijo pa v industrijskih središčih in imajo velike družine. Vir družbene nestabilnosti, ki vpliva na delovni in materialni položaj delavcev in vpliva na konfliktne situacije, so tiste delovne organizacije, ki poslujejo z izgubo (1814 delovnih organizacij s 424.158 delavci in preko 5 milijard novih dinarjev izgube), dalje organizacije, v katerih so nizki osebni dohodki normalna stvar (okoli 65 % delavcev je pred pol leta prejemalo osebne dohodke pod 1000 din, zmanjšane osebne dohodke prejema 318.000 delavcev v 874 delovnih organizacijah, minimalne osebne dohodke pa prejema okoli 15.000 delavcev), dalje organizacije, v katerih dosegajo nizek dohodek po enem zaposlenem. Leta 1969 je namreč poprečni dohodek na enega zaposlenega, ki ostaja delovnim organizacijam, znašal le 29.070 dinarjev.

Družbeno-ekonomska nestabilnost je prisotna tudi v tistih delovnih organizacijah, grupacijah in panogah, v katerih prestrukturiranje poteka nezadostno organizirano in predvsem na račun delavcev, ki ne prejemajo normalnih osebnih dohodkov, večkrat pa izgubijo tudi delovno mesto. Nestabilnost je prisotna tudi tam, kjer poslujejo na robu rentabilnosti (okoli 2 % skupne proizvodnje) in kjer so na čelu delovnih organizacij nesposobni kadri, pa tudi tam, kjer zožujejo samoupravne pravice in odtujujejo dohodek.

To so žarišča družbene in ekonomske nestabilnosti, ki jih moramo likvidirati ne samo v delovnih organizacijah, temveč tudi v vseh družbenopolitičnih skupnostih, če želimo zagotoviti večjo stabilizacijo trga, pa tudi večjo stabilnost delavcev v samoupravljanju, delovnih pogojih in v življenjskem standardu.«

SINDIKATI SO ZA ENERGIČNO AKCIJO PROTI PODJETJEM, KI ZLORABLJAJO ZAPOSLOVANJE NAŠIH DELAVCEV V TUJINI

ZLORABE PRI ZAPOSLOVANJU NAŠIH DELAVCEV V TUJINI

Dosedanja družbena akcija in ukrepi proti našim podjetjem, ki zlorabljajo zaposlovanje naših delavcev v tujini predvsem s »posojanjem« delavcev, od katerega imajo velike materialne koristi, do sedaj niso preprečili raznih zlorab in kršitev ustavnih pravic delavcev. Nasprotno: te zlorabe se povečujejo, politična in druga škoda, ki iz tega izvira za našo skupnost in za same delavce, pa je dobila zaskrbljujoč obseg. Zato je nujna energična akcija vseh družbenih dejavnikov ter sankcije ustreznih organov proti vsem podjetjem in posameznikom, ki se ukvarjajo z mahinacijami te vrste. Če ne gre drugače, bi v to akcijo morali vključiti tudi naše sindikalne partnerje v inozemstvu, da bi se tudi njihovi organi vključili v boj proti takšnim pojavom.

To je bil osnovni zaključek, do katerega je minuli teden prišel Koordinacijski odbor za dejavnost sindikatov v vprašanjih jugoslovanskih delavcev, ki so začasno zaposleni v inozemstvu.

Predsednik tega odbora **Raif Dizdarević** je v razpravi poudaril, da je v stikih s predstavniki tujih sindikatov, pa tudi nasploh v kontaktih z vsemi, ki so zainteresirani za samoupravni socialistični razvoj v naši državi, pogosto slišati ostre kritike na račun ravnanja nekaterih naših podjetij v inozemstvu, predvsem zaradi zlorabljanja lastnih delavcev. Lahko rečemo, je dejal Raif Dizdarević, da tisto, kar počenjajo nekatera naša podjetje v inozemstvu, pomeni najboljšo »hrano« za sovražno propagando nasploh, še posebej pa za propagando emigrantskih organizacij, ki si prizadevajo, da bi se vrinile med naše delavce.

Med podjetji, ki so v tej zvezi bila omenjena v razpravi so **Tehnika, Hidrotehna, Industromontaža** in **Gramont** iz Zagreba, **Union-engineering** in **Rumag** iz Beograda, **PAP** iz Ljubljane, **Rudis** iz Trbovelj, **Unogradnja** iz Prijedora, **Remont-montaža** iz Tuzle in **Komunalno podjetje** iz **Djurdjevca.**

Koordinacijski odbor je v zvezi s temi mahinacijami naših podjetij predložil razne konkretne ukrepe, med njimi objavljanje »črnega spiska« podjetij, ki zlorabljajo delavce in katerim bi se moralo prepovedati nadaljnje delo v inozemstvu.

Zaključni račun

ZA LETO 1969 IN PRORAČUN ZA LETO 1970 REPUBLIŠKEGA SVETA ZVEZE SINDIKATOV SLOVENIJE

Na osnovi 3. in 4. člena Pravilnika o financiranju in finančno-materialnem poslovanju organizacij in organov sindikatov ter Zveze sindikatov Jugoslavije objavlja Zveza sindikatov Slovenije — Republiški svet zaključni račun za leto 1969 in proračun za leto 1970.

Zaključni račun 1969

AKTIVA	din	PASIVA	din
Osnovna sredstva	6,103.168,96	Obveznosti	52.381,05
Sredstva za posebne namene	1,305.631,73	Finančni rezultat	478.548,71
Sredstva skupne porabe	1,506.186,99	Rezervni sklad	657.428,42
Denarna sredstva	546.779,46	Sklad za pomoč nezaposlenim	19,087,49
Terjatve	65.538,91	Sklad za tisk, raziskave in izobraževanje sindikalnega kadra	802.463,96
Zaloge in drobni inventar	275.581,37	Sklad osnovnih sredstev	6,103.168,96
		Evidenca drobnega inventarja	183.621,84
		Sklad skupne porabe	1,506.186,99
SKUPAJ	9,802.887,42	SKUPAJ	9,802.887,42

Izvenbilančna evidenca — aktiva 2,520.209,12
— pasiva 2,520.209,12

Proračunski dohodki in izdatki so bili v letu 1969 naslednji:

Dohodki od članarine	2,986.771,90 din
Ostali dohodki	923.119,27 din
Dohodki skupaj	3,909.891,17 din
Izdatki za dejavnost RS ZSS	2,624.430,05 din
Izdatki za druge službe RS ZSS	806.912,41 din
Izdatki skupaj	3,431.342,46 din

Izdatki skladov v letu 1969:

— iz rezervnega sklada	
— za proslavo 50. obletnice sindikatov	130.000,— din
— dotacije in pomoči ob elementarnih nezgodah	65.000,— din
— nakup službenega avtomobila	32.000,— din
— preneseno na druge sklade	240.000,— din
	467.000 din
— iz sklada za tisk, raziskave in izobraževanje sindikalnega kadra	
— sofinanciranje Delavske enotnosti in Prosvetnega delavca	170.000,— din
— za financiranje izobraževanja sindikalnih kadrov	112.000,— din
— za financiranje raziskav	370.700,— din
	652.700,— din

— iz sklada skupne porabe za potrebe članov delovne skupnosti republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije je bilo porabljeno za izplačilo denarnih prejemkov za dopuste (regresi), za vzdrževanje počitniških hišic v Bohinju in na Veliki planini, za reševanje stanovanjskih problemov in izobraževanje 149.000,— din.

24. marca 1970 je republiški svet Zveze sindikatov Slovenije na plenarni seji sprejel zaključni račun in poročilo o finančnem poslovanju v letu 1969 in sprejel sklep, da se doseženi finančni rezultat v letu 1969 porabi v teku 1970. leta za:

— financiranje dejavnosti v zvezi s pripravami na II. kongres samoupravljavcev	15.000,— din
— za financiranje stanovanjske izgradnje sindikalnim aktivistom, ki so na stalnem delu v organih Zveze sindikatov Jugoslavije oziroma organih centralnih odborov sindikatov Jugoslavije	180.000,— din
— prenos na sklad skupne porabe delovne skupnosti pri RS ZSS za financiranje tekočih potreb	120.000,— din
— za kongres slovenskih sindikatov se rezervira	80.000,— din

— o trošenju preostalih sredstev, 83.845,— din, ki so prvenstveno namenjena za izredne pomoči ob večjih elementarnih nesrečah in za pomoči raznim organizacijam in društvom, odloča administrativno finančna komisija republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije.

Za leto 1970 je s proračunom republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije predvideno

dohodkov od članarine	3,252.000,— din
ostalih dohodkov	1,033.516,— din
dohodki skupaj	4,285.516,— din
izdatki za dejavnost RS ZSS	3,260.526,— din
izdatki za druge službe RS ZSS	938.390,— din
rezerva proračuna	86.600,— din
izdatki skupaj	4,285.516,— din

Ljubljana, julija 1970.

»Moj obisk je izpolnil pričakovanja«

Izjava predsednika DGB po zaključku obiska Jugoslaviji

Po zaključku svojega nedavnega petdnevnega obiska Jugoslaviji je predsednik DGB (Zveze nemških sindikatov) HEINZ VETTER izjavil zunanjepolitičnemu uredniku »Rada« med drugim tudi naslednje:

»Moj obisk Jugoslaviji je izpolnil pričakovanja. Za vzdušje tega obiska so bili značilni tovarištvo, gostoljubnost in odkritosrčnost v razgovorih, v katerih smo dosegli soglasje o najvažnejših vprašanjih.

Položaj in problemi jugoslovanskih delavcev v ZRN so bili v ospredju pozornosti vseh razgovorov, ki sem jih imel v Jugoslaviji in to je bila tudi ena važnejših točk razgovora s predsednikom SFRJ Josipom Brozom-Titom, ki me je sprejel na Brionih.

Menim, da je najvažnejši rezultat mojega obiska ustanovitev skupne komisije ZSJ in DGB, ki bo stalno proučevala probleme jugoslovanskih delavcev v ZRN. To bo omogočilo, da se ti problemi začnejo reševati, brž ko se pojavijo.

Po nemških zakonih med delavci ni razlik. Toda, kdor ne zna nemškega jezika, ne more poznati niti svojih dolžnosti niti svojih pravic. Kaže pa, da so delavci, ki sedaj prihajajo k nam iz Jugoslavije, v tem pogledu v še slabšem položaju, kot tisti, ki so se pri nas zaposlili prej.

Pogovarjali smo se o tem, kako naj bi se jugoslovanski delavci čim bolje pripravili na tisto, kar jih čaka v ZRN. Zelo resen problem je tudi šolanje otrok jugoslovanskih delavcev pri nas, ki bi se glede materinega jezika, zgodovine in družbenih ved morali naučiti vse tisto, kar se naučijo njihovi vrstniki v Jugoslaviji. Naši dve sindikalni organizaciji si bosta skupaj z državnimi organi prizadevali, da te probleme uspešno uredimo. Nemško gospodarstvo, ki ima največ koristi od jugoslovanskih delavcev, moramo prisiliti, da zagotovi vse, kar je potrebno, za ureditev teh problemov — za to pa so nujna prizadevanja sindikatov.

V Nemčiji se lahko mnogo doseže, če se potrka na prava vrata. Za uspeh naših prizadevanj bi bilo zelo pomembno, če bi med jugoslovanskimi delavci našli dobre sindikalne poverjenike, ki bi obenem lahko bili tudi prevajalci. To bi morali biti pošteni ljudje, ne pa sumljive osebe. Želimo, da bi v naših sindikatih imeli posebne tajnike, ki bi se bavili s problemi jugoslovanskih delavcev. Toda, če hočemo pomagati vašim delavcem, je potrebno predvsem to, da se organizirajo v naše sindikate. Članarina res ni majhna, toda to je naložba, ki se izplača in zanjo nikomur ne bi smelo biti žal denarja.«

STROJNO KOVINSKO INDUSTRIJSKO PODJETJE

SKIP

Celovška cesta 479

Telefon: 51-277, 51-541

čestita vsem delovnim ljudem praznik vstaje — 22. julij!

Podjetje izdeluje: kvalitetno posteljnino za gospodinjstvo s poudarkom na strojno vezenih vzorcih, kvalitetno in zelo uporabno gostinsko konfekcijo ter strojno klekljano čipko.
Se priporočamo!

IZ RAZPRAVE O DOLGOROČNEM RAZVOJU SLOVENIJE

PESTRA BERA POMISLEKOV IN PREDLOGOV

Ustvariti moramo ne samo materialno bogato družbo, temveč tudi družbo kulturnega bogastva, znanja in izobrazbe

Malokatera tema je zadnja leta vzbudila v slovenski javnosti toliko zanimanja kot priprave na sprejem koncepta dolgoročnega razvoja naše republike. Skoraj ni kraja v Sloveniji, kjer bi si v tej ali oni obliki, na sestanku krajevne skupnosti ali delavskega sveta, ne zastavili vprašanja, kako bomo živeli čez 15 ali 20 let. Največ takšnih vprašanj pa zastavljajo ljudje, razumljivo, poslancem. Zato se ne smemo čuditi, če je prav iz poslanskih klopi mogoče slišati tudi največ pripomb ob doslej oblikovanih zamislih, kako razvijati Slovenijo v prihodnjih letih in desetletjih.

Ne smemo ustvarjati samo materialno bogate družbe — so poudarili poslanci v skupščinski razpravi — ampak tudi družbo kulturnega bogastva, bogastva medčloveških odnosov, bogastva znanja in izobrazbe. Takšna družba bo mnogo laže premagovala svoja notranja protislovja kot materialno bogata, vendar duhovno prazna družba.

Ob ugotovitvi, da so cilji razvoja zastavljeni zelo ambiciozno, opisani pa preveč na splošno, so poslanci opozorili, da analiza sedanjih razmer ni objektivna. Uresničevanje teh ciljev bo zlasti ogrožalo izrazito pomanjkanje materialnih sredstev, ki bo posledica nizke akumulacijske sposobnosti gospodarstva.

Kot je znano, piše v gradivu o našem razvoju, da se bodo socialne razlike v obdobju do leta 1985 poglabljale, hkrati pa, da jih bomo v tem času tudi že začeli odpravljati. Nejasnosti nastajajo med drugim tudi zato, ker osnutek ne omenja, za kakšno »razliko gre«; ali za razlike med nekvalificiranimi in kvalificiranimi delavci ali med posameznimi proizvodnimi skupinami. Poslanci so zato sodili, da ne bi smeli dopuščati poglabljanja socialnih razlik, ampak bi jih morali čimprej začeti omiljevati, ker bodo sicer nastajale politične posledice. Vse kaže, da bo treba oblikovati bolj odločno politično stališče ob tem političnо najbolj občutljivem vprašanju, saj ne gre samo za poglabljanje materialnih razlik med posameznimi kategorijami prebivalstva, ampak tudi za to, na kakšni ravni narodnega dohodka nastajajo. Prav tako bomo morali oblikovati bolj jasna stališča glede vzrokov, zaradi katerih nastajajo socialne razlike med ljudmi.

Pogovor o materialnih razlikah med ljudmi pa navadno hitro preskoči na vprašanje, kako razvijati našo deželo: ali gospodarsko krepiti tiste kraje, ki imajo največje možnosti za tekmo na domačem in svetovnem trgu, ali razvijati Slovenijo kot celoto, torej zlasti manj razvite predele. Razumljivo, obe vprašanji sta med seboj v vzročni zvezi, saj nudijo razvitejši kraji ljudem več možnosti za delo in zaslužek kot odročnejši.

V dosedanji skupščinski razpravi je doživelo večinsko podporo načelo tako imenovanega policentričnega regionalnega razvoja v prihodnjem obdobju kot metode za poživitev možnosti razvoja vseh delov slovenskega ekonomskega in družbenega prostora. Poslanci so sodili, da je treba oceniti načelo takega razvoja kot eno izmed največjih vrednot osnutka izhodišč, kot pomemben prelom in razrešitev dilem o smeri nadaljnjega razvoja Slovenije. Vsi dosedanji koncepti (o krepitvi koridorja, okolja slovenske metropole itd. so v bistvu pomenili oženje našega nacionalnega prostora. Na načelih policentričnega razvoja organizirana in funkcionalna povezava žarišča razvoja še danes omogočajo povezovanje znanja in sredstev akumulacije v menjavi in reprodukciji.

Vendar vse kaže, da načelo policentričnega razvoja samo po sebi še ne rešuje protislovja med težnjo po »koncentraciji kapitala in znanja« in načelom »o skladnejšem razvoju«. Ekonomsko je zato povsem upravičena zahteva, da bi morali sredstva usmerjati predvsem na tista področja, ki bodo dajala v čimkrajšem času najvišji možni narodni dohodek. Na drugi strani pa načelo o skladnejšem razvoju posameznih področij, ki ga uveljavljamo, terja, da bi se ne smeli opirati le na ekonomska merila, ampak je nujno treba upoštevati tudi druge vidike razvoja, čeprav tu in tam na škodo ekonomskih meril, če želimo zagotoviti čimbolj skladen razvoj Slovenije.

Po domače povedano pomeni takšna zahteva, da moramo pri zavestnem usmerjanju razvoja Slovenije do kraja izkoristiti vse naravne in proizvodne možnosti, ki jih imamo na razpolago in ves naš gospodarski prostor. Druge izbire tudi nimamo, saj nas Slovencev v primerjavi z drugimi narodi ni veliko, pa tudi prostora nimamo na pretek.

Te bolezni sami ne moremo ozdraviti

Stališče delovne skupnosti Bolnišnice Novo mesto: obdržati sedanje razpone osebnih dohodkov, najnižje nagrajenim sodelavcem pa omogočiti, da si bodo z delom in ne s »socialnim dodatkom« prislužili vsaj 800 dinarjev mesečnega zaslužka

(Nadaljevanje s 1. strani)
ugodnejšo pogodbo, kot smo jo letos. Če bi bila nova pogodba enaka letošnji, bi nemara v prihodnjem letu lahko dosegli letni povprečni najnižji zaslužek okoli 750 dinarjev. Če pa se bodo, razen sindikatov, bolj zganili tudi drugi, za zdravstvo pristojni organi, ki jih je v naši republiki še precej, bi smeli upati še na kaj več in tudi prej. Kakorkoli pa že bo, vemo, da se lahko primerjamo le s sebi enakimi ali podobnimi kolektivi. Čeprav bi bili veseli takih zaslužkov, kot jih imajo npr. zdravstveni delavci v Ljubljani, je — objektivno gledano — nemogoče, da bi nekaj takega zares dosegli!«

IZHOD V SISTEMU PLAČEVANJA PO STORITVAH?

Po vsem tistem, kar nam je povedala predsednica sindikalne organizacije v novomeški bolnišnici, je več kot jasno, da se morajo glede izplačevanja osebnih dohodkov držati meja, oziroma sredstev, o katerih odločajo drugi. Če sprejmejo več bolnikov, kot pa je določeno s planom, na osnovi katerega je sklenjena pogodba s socialnim zavarovanjem, jim to ne koristi, ampak škoduje, saj so »nadplanski« oskrbni dnevi plačani le polovično.

Ali je torej sploh mogoče karkoli storiti, da bi prišli do večjih sredstev; da bi lahko zaposlene tudi bolje nagradili za njihovo delo?

Predsednik sveta delovne skupnosti **dr. Franc Hübscher** je odgovoril tako-le:

»Upanje je samo v tem, da bi postopoma, vendar pa čimprej, prešli na sistem plačevanja po storitvah, kajti sedanji sistem cene oskrbnega dne je za bolnišnice krivičen. Kaj in kako s tem mislim, ne bi pripovedoval, saj je vse to že tako znano in tolikokrat ponovljeno, da res nima smisla govoriti. No, dokler tega ne bi storili, pa želim, da bi bile naše prihodnje pogodbe z zavodom za socialno zavarovanje vsaj takšne, kot je npr. letošnja, ko so nam priznali, čeprav le polovično, tudi nadplanske oskrbne dneve. Če še tega ne bi bilo in če bi imeli zasedena vsa delovna mesta, ki so tudi sistematizirana, potem zares ne vem, kako bi bilo z najnižjimi zaslužki. Menim pa, da prav zavoljo težavnega finančnega položaja do nadaljnjega ne bi smeli spreminjati sedanjih razponov v delitvi. To pomeni, da bi se pri nas podrla vsa razmerja, če bi npr. najnižje zaslužke avtomatično povišali na 800 din, kot predlagajo sindikati, zato pa bi vsi ostali člani kolektiva obdržali enake ali celo manjše zaslužke. Glede razponov pa se pri nas držimo kataloga, kar pomeni, da so najvišji zaslužki nekaj več kot štirikrat višji od najnižjih. Glede na višino naših sedanjih najnižjih zaslužkov si upam trditi, da tudi višje kategorije premalo zaslužijo. Sistem delitve osebnih dohodkov po delu bo zatorej, po mojem mišljenju, dejansko mogoče uveljavljati šele takrat, ko bodo primerne zaslužke prejemali tudi najslabše nagrajeni člani kolektiva. Kakor načelno pozdravljam stališče sindikatov glede najmanjšega zaslužka 800 din za normalno delo, pa se mi ta meja zdi vsemu navkljub odločno prenizka. Toda: naše roke so zvezane in še teh 800 dinarjev ne moremo zagotoviti našim ljudem...«

KAJ PRAVIJO?

Kakor vedno, smo tudi tokrat povprašali tudi nekaj članov kolektiva, kaj sodijo o omenjenem priporočilu sindikatov in kje vidijo možnosti za izboljšanje gospodarjenja, da bi tudi na ta račun lahko povečali osebne dohodke. Povedali so:

Slavka Medved, medicinska sestra; z možem, ki je zaposlen, vzdržujeta dva otroka, zaslužek 1340 din: »Glede na današnjo draginjo se mi zaslužek 800 din zdi nizek, glede na naše možnosti pa visok. Če bi ga pa le dosegli, bi bilo za vse dobro. Ampak — rešitve ne vidim!«

Milka Ribnikar, strežnica, živi pri materi, zasluži 657 din mesečno: »Zame, ki sem še mlada, samska in doma, je kar dobro, kakor je. Za poročene, ki imajo družino, pa je še 800 din, ki jih predlagajo sindikati, odločno premalo! Ne vem pa, kje naj bi vzeli ta denar!«

Franc Štupar, kurjač; skupaj z ženo, ki je tudi zaposlena v bolnišnici, preživljata tri otroke in mater, zasluži 1150 din: »Prav se mi zdi, da so se sindikati zavzeli za človeka in da zahtevajo, da bi vsak moral dobiti, če ni lenuh, vsaj 800 dinarjev. Ampak: težko bo živel s tem denarjem, če mora kupiti vse, kar potrebuje za življenje. Pri nas še precej manjka, da bi prišli do teh 800 dinarjev. Želim, da bi čimprej, bo tudi zame bolje. Kako? Ne vem!«

MILAN GOVEKAR

inles
PRODAJA
POLKNA
VRATA
OKNA
ribnica NA KREDIT

IZREDNA PRILOŽNOST!

volan ljubljana
kersnikova 6

vam nudi vozila NSU za dinarska in devizna sredstva

- **NSU — 1200 C — 7.152 DM ali 26.950.— N-din — fco Sarajevo**
  Rok dobave pri deviznem vplačilu — promptno, pri dinarskem 30—60 dni
- **NSU — 1000 C — 6.476 DM ali 24.400.— N-din — fco Sarajevo**
  Rok dobave pri deviznem vplačilu 30—45 dni, pri dinarskem 90—120 dni

Ne zamudite te priložnosti, ker je količina vozil omejena.
Vse informacije o nakupu dobite v našem prodajnem oddelku Ljubljana, Kersnikova 6, telefon 311-734.

MLADI REVIRČANI SO NASTOPALI V ZRN IN BELGIJI

Uspešno opravljeno poslanstvo

Pred kratkim so se vrnili domov člani mladinskega pevskega zbora Vesna, hrastniška folklorna družina in instrumentalna skupina nižje glasbene šole iz Trbovelj. Okrog 110-članski ansambel, v glavnem otroci rudarskih in delavskih družin iz revirjev, so imeli po štirinajstdnevni turneji po Zvezni republiki Nemčiji in Belgiji sedem nastopov, ki jih je gledalo nad tri tisoč ljudi.

Na svoji poti po Zahodni Evropi so najprej peli našim delavcem v Münchnu in jim priredili prisrčno srečanje z domovino. Kasneje jih je peljala pot v Weiblingen, pri Stuttgartu, kjer so bili gostje tamkajšnje organizacije Socialdemokratske stranke Zvezne republike Nemčije in enega izmed odraslih pevskih zborov tega mesta. Od tod so odšli v Belgijo, kjer so bili gostje slovitega vokalno-instrumentalnega ansambla ONS DORADO, zbora in orkestra, ki se je pred nekaj meseci mudil v Zagorju ob Savi pri mladih Vesnanih in priredil nastop v tamkajšnjem delavskem domu, Trbovljah, Ljubljani in na Reki. Gostovanje po Belgiji in še zlasti v Bruggu, imenujejo jih tudi Severne Benetke — je zapustil pri mladih zasavskih kulturnikih nepozaben vtis. Peli, plesali in igrali so nedvomno pred zelo zahtevnim občinstvom in opravičili svoj sloves dobrih izvajalcev naše narodne in umetne pesmi kot tudi tujih avtorjev. Zasavski umetniški ansambel je sprejel tudi guverner Flandrije in jim zaželel dobrodošlico, v gosteh pa so bili tudi pri županih štirih belgijskih mest, kjer so nastopali. Na povratku iz Belgije so se Zasavčani ustavili v rudarskem mestu Avion v severni Franciji, s katerim občina Zagorje ob Savi že nekaj let prijateljsko sodeluje, tam pa so se srečali tudi z nekaterimi našimi izseljenci. Žal, je nesporazum zavoljo prenočevanja onemogočil, da bi mladi revirčani tudi tamkajšnjim ljudem pokazali svoje znanje. Kot belgijsko glavno mesto, je tudi Pariz očaral zasavski umetniški ansambel in nato še Zürich, Lichtenstein, del Italije in Avstrije.

Minula turneja mladih revirčanov je bila nedvomno najzahtevnejša doslej. Sicer so nastopali že v številnih sosednjih državah, Avstriji, ČSSR, Madžarski in drugod, vendar njihovo gostovanje še nikoli ni

BREST
POHIŠTVO

trajalo dva tedna. Kljub napornemu potovanju in še bolj napornim nastopom, pa so se mladi zasavski kulturniki vrnili s potovanja zadovoljni nad uspešno opravljeno nalogo, ki so si jo zastavili pred odhodom: pokazati kar največ ljudem, kaj in koliko so se naučili in kaj zmorejo. Gostovanje so omogočili: občinska skupščina Zagorje ob Savi in zagorski delovni kolektivi, ljubljanska kreditna banka in hranilnica, Investicijski biroji Trbovlje in seveda starši otrok in otroci sami, ki so lep čas zbirali odpadni papir in steklenice, da so si privarčevali nekaj denarja za pot. Razumljivo pa je, da so veljale glavne priprave nastopom, za katere so se pripravljali skoraj dve leti.

-m-

Zjutraj, ko dvignejo zastavo in zvečer, ko jo spustijo z droga, zapojejo taborniki jugoslovansko himno

MED STOLETNIMI DREVESI, NA PARTIZANSKEM ROGU, SO TABORILI NAJBOLJŠI UČENCI IZ VSE JUGOSLAVIJE

Sutjeska

Nova prijateljstva med mladino vseh naših narodnosti

Najboljši učenci iz vse Jugoslavije, najboljši pri učenju, najboljši v vedenju, so se letos zbrali kot vsako leto doslej, po deset iz vsake republike, v taboru SUTJESKA. Šestdeset mladih pionirjev je bilo zbranih v taboru, ki je bil najprej v Dolenjskih Toplicah, že nekaj let pa v Šmihelu pri Novem mestu. Bratstvo in enotnost in spoznavanje med seboj je glavni namen tega tabora. Dneve preživijo v igri, tekmovanjih, izletih, spoznavanju zgodovine in seveda sklepanju medsebojnih prijateljstev. Vsem kar prehitro minejo ti dnevi.

Letos so zadnje tri dni preživeli pod šotori na partizanskem Rogu. Svoj tabor štirinajstih šotorov so postavili prejšnjo nedeljo v vasi Pogorelec. Že prvi dan, takoj, ko so prišli, so obiskali kraje, znane iz narodnoosvobodilne borbe: Bazo 20, Podstenice in Jelendol.

Obiskal sem jih tisto nedeljo, ravno ko so večerjali. Niso še vsi pojedli, ko se je že zaslišala njihova priljubljena pesem:

»Kuharice, majko naša,
evo tvojih repetaša!
Repete, repete hočemo mi sada,
da če naša udarna postati
brigada!«

Peli so jo bolj zato, ker jim je bilo všeč in ker so se hoteli s tem prikupiti kuharici. Porcije so bile namreč tako obilne, da so bili le redki, ki so zmogli »repete«.

Bilo je prvi večer, ko so prišli na Rog in že so pripravili taborni ogenj. Velika grmada dračja in drv je stala sredi tabora. Takoj po večerji in verjetno tudi že prej, so se pripravljali na program ob tabornem ognju. Jadranka Knežević in Davorka Tomić iz Bjelovara sta vneto vadili na frulo svojo točko. V šotoru, ki je nosil ime »Apollo X«, je Stane Kuzmič iz Radelj ob Dravi igral na harmoniko. Na današnjem tabornem ognju bo on nastopil prvi, zato mora svoje pesmi preigrati vsaj še enkrat. Ostali so čas do tabornega ognja izkoristili vsak po svoje. Vsi so se nekam nemirno pripravljali nanj. Danes bo z njimi tudi predsednica Zveze prijateljev mladine Slovenije Stanka Sagadin. Morajo se torej izkazati.

Ko se je spustil mrak, je piščalka upravnika tabora, Vilija Petelina, sklicala pionirje v zbor. Zapeli so himno, spustili zastavo, posedli okrog pripravljene grmade in zažgali ogenj. Komandant tabora je za uvod pozdravil goste, povedal nekaj pikrih na račun udeležencev tabora, recimo to, da je njihov glavni »problem« hrana, ker da nihče ne mara jesti in da jih vedno »silijo« še za repete. »Najraje« pa da imajo jutranjo telovadbo in menda so zbrani že vsi četrt ure prej, preden pride tovariš! Še je našteval nekatere in jih »hvalil«. Potem pa je stekel program recitacij, igranja na harmoniko, na frulo in veselega tabornega petja.

Najboljši učenci iz vse države so se teh dvajset dni prijetno zabavali. Sedaj so že doma in gotovo že poštarji nosijo pozdrave iz Slovenije v Makedonijo in iz Črne gore na Hrvatsko. Sklenjena so nova prijateljstva.

Tekst in fotografije
ANDREJ AGNIČ

Kadar ni na dnevnem redu taborniškega življenja, tekmovanj, izletov in drugih dejavnosti, izkoristijo taborniki svoj prosti čas za počitek

Kuharica je v taboru kot mati. Hrana je okusna in obroki dovolj obilni za še tako dobre jedce

Zavod »BOREC«
Ljubljana, Beethovnova 10

vabi

k sodelovanju tovariše in tovarišice, člane sindikalne podružnice, ki bi bili pripravljeni med člani kolektiva zbirati nove naročnike na trilogijo Toneta Svetine

»UKANA«

Ker je zanimanje za trilogijo še vedno zelo veliko, bo delo ponovno ponatisnjeno. Izid predvidevamo spomladi 1971. leta. Poverjeniki prejmejo ustrezno provizijo.
V treh knjigah opisuje avtor na 2400 straneh špijonsko delo Gestapa in obveščevalno službo partizanov na Slovenskem med drugo svetovno vojno.

Če želite sodelovati pri zbiranju novih naročnikov v vašem kolektivu, sporočite zavodu Borec, Ljubljana, Beethovnova 10 (knjigotrški oddelek), kjer boste prejeli nadaljnje informacije.

ZAVOD BOREC

PODOBE NAŠEGA ČASA

Ondan so me mučile čudne sanje. Najbrž je bila kriva poletna vročina ali pa branje časopisov, kaj vem kaj, da niso bile samoupravne ali progresivne, ampak hudo, že kar preveč etatistične. Kar poslušajte!

Po dolinah in ravninah, med griči, hribi in gorami, po ravninah in globačah, po vaseh in mestih, od Triglava do Gjevgelije, se je vila dolga procesija ljudi v pisanih narodnih nošah. Le tu in tam se je slišalo optimistično petje, sicer pa je vsa množica zbrano in zateglo molila.

— Povodnji in potresov... je zapel nekdo z visokim glasom.

— Reši nas, o, zvezni izvršni svet! je zahrumela množica.

— Relativne in absolutne nerazvitosti...

— Reši nas, o, zvezni izvršni svet!

— Iztrošenih kapacitet...

— Reši nas, o, zvezni izvršni svet!

— Zaplaniranih investicij...

— Pri urejanju izvozno-uvoznega režima...

— Usmili se nas, o, zvezni...

— Pri sprejemanju carinske zaščite domače industrije...

— Usmili se nas, o,...

— Pri najemanju tujih kreditov...

— Prosi za nas, o, zvezni izvršni svet!

— Pri vključevanju v evropsko gospodarsko skupnost...

— Prosi za nas, o, zvezni...

Prebudil sem se ves prepoten od hude more, ki me je tlačila. Še zdaj se močno bojim, da bi kdo ne zvedel, kako nekonstruktivno sanjam v času intenzivnih priprav na drugi kongres samoupravljavcev.

Sodobne litanije

— Reši nas, o, zvezni...

— Nerentabilne proizvodnje...

— Reši nas, o,...

— Pri delitvi dohodkov...

— Usliši nas, o, zvezni izvršni svet!

— Pri formiranju skladov za razvoj manj razvitih...

— Usliši nas, o, zvezni...

— Pri vpeljavi kompenzacij...

— Usliši nas, o, ...

— Pri oceni škod od potresov in poplav...

— Usliši nas, o, ...

— Vseh pritiskov in drugega hudega...

— Reši nas, o, zvezni izvršni svet!

— Plačil zapadlih obveznosti...

— Reši nas, o, zvezni...

— Nelikvidnosti...

— Reši nas, o,...

— Pri uresničevanju reforme....

— Usmili se nas, o, zvezni izvršni svet!

Hhrati pa sem vesel, da so mi prav te sanje pomagale poiskati odgovor na vprašanje, ki si ga že lep čas brezuspešno zastavljam in ki se glasi: zakaj država tako počasi odmira.

Mislim, da zaradi velike vere ljudi, ki vanjo zaupajo. Zaradi upanja, ki ga seje med ljudi.

Zaradi bogatih bogatih odpustkov, ki jih deli med častilce in molivce. In kajpak, zaradi potrpežljivosti, ki z njo prenaša vse pritiske.

VINKO BLATNIK

VELEBLAGOVNICA
nama
LJUBLJANA

- priporoča potrošnikom hiter, sodoben in cenen nakup vseh potrebščin za sebe, za družino, za dom in za gospodinjstvo
- potrošnikom nudi blago na obročno odplačevanje
- za tuje kupce je v hiši menjalnica

Potrošniki lahko izbirajo blago v poslovalnicah:

TRGOVSKA HIŠA, Ljubljana, Tomšičeva 2

BLAGOVNICA S STANOVANJSKO OPREMO, Ljubljana, Wolfova 1

KONFEKCIJA ELITA, Ljubljana, Čopova 7

BLAGOVNICA NAMA, Škofja Loka,

BLAGOVNICA NAMA, Kočevje

inles
OKNA
VRATA
POLKNA
PRODAJA NA KREDIT
ribnica

LETOŠNJI TURIZEM

Statistiki so izračunali, da se je letos v prvih petih mesecih v primerjavi z istim obdobjem lani število gostov povečalo za 5 %, število prenočitev pa za 8 %. Povečanje števila gostov in števila prenočitev je moč opaziti predvsem pri domačem turizmu, in sicer pri gostih zvišanje za 8 %, pri prenočitvah pa za 40 %. Tuji turistični promet je ostal na isti ravni kot lani, število prenočitev pa se je celo malenkostno zmanjšalo.

Uspehi zimskih mesecev (od januarja do aprila) bi bili, glede na obsežne priprave za zimsko sezono (urejenost smučarskih terenov, povečanje kapacitet žičnic, nabava novih strojev za teptanje snega, organizacija smučarskih tečajev itd.), lahko prav gotovo boljši, vendar so neugodne vremenske razmere (pomanjkanje snega), zlasti v januarju onemogočile razmah zimskega športa. Vremenske neprilike so tudi v naslednjih mesecih negativno vplivale na turistični promet. Poleg tega se je precej zmanjšal dotok tujih turistov iz vzhodnih držav.

Kljub zgoraj navedenim rezultatom pa devizni priliv iz tujega turizma narašča. V obdobju prvih štirih mesecev znaša 19 milijonov dolarjev, kar pomeni, da se je v primerjavi s prvimi štirimi meseci lanskega leta, ko je znašal 15 milijonov dolarjev, povečal za 25 %. To povečanje deviznega priliva smo dosegli v precejšnji meri na račun izletniškega turizma, zlasti iz Italije. V letošnjih prvih štirih mesecih je namreč vstopilo preko mejnih prehodov Slovenije 11,9 milijona potnikov, med katerimi so bili močno zastopani izletniki. V istem obdobju lani je prestopilo mejne prehode Slovenije samo 9,7 milijona ljudi, iz česar sledi, da se je letošnji promet preko meje v tem obdobju povečal za 22 odstotkov. V veliki meri gre, kot že rečeno, za izletniški turizem in ne za tako imenovani stacionarni turizem, zato je razumljivo, da ne moremo pričakovati istega odstotka povečanja fizičnega obsega prometa v gostinstvu oziroma v hotelirstvu. Enodnevni izletniki se običajno ne ustavljajo v hotelih, marveč le v manjših gostinskih lokalih, ki pa se, žal, tudi še niso prilagodili zahtevam izletniških turistov. Izletniške turiste, ki se poslužujejo izvenpenzionskih storitev, močno odbija izredno povišanje cen izvenpenzionskih storitev. V tem času se je namreč podražilo meso od 16 % do 46 %, kar je občutno dvignilo cene v gostinstvu. Preveliko povišanje cen bo nedvomno vplivalo na obseg turističnega prometa. Povečanje gostinskih cen že ogroža našo konkurenčnost, zlasti ob upoštevanju odločitve 150 velikih nemških hotelov in turističnih agencij, da do konca leta 1971 ne bodo zvišali cen svojih turističnih oziroma gostinskih storitev. S tem sklepom bodo močno prizadeta naša gostinska podjetja in turistične agencije, ki v glavnem računajo, da bodo za prihodnje leto dvignile penzionske cene od 10 % do 30 %.

Uravnovešenost cen živilskih proizvodov in s tem tudi gostinskih storitev je torej slej ko prej osnovnega pomena za nadaljnji uspešen nastop naših turističnih in gostinskih podjetij na svetovnem turističnem tržišču.

Skupni turizem je v vsej državi letos manj narastel kot samo v Sloveniji, kajti povečanje v prvih petih mesecih znaša le 6,7 %. Tuji turizem se je povečal le za 4,6 %, torej je domači turizem bolj narastel. Vendar pa sta glavna meseca, zlasti za inozemski turizem, julij in avgust, zato na podlagi rezultatov prvih petih mescev še ne moremo ugotoviti, ali bo letošnje turistično leto uspešno ali ne.

BODO DOMŽALČANI OSTALI BREZ KRUHA?

ZGREŠENA TAKTIKA

Predsednik občine: »Ne bojimo se, če ljubljansko ŽITO ne bo več pošiljalo kruha v našo občino ● Z lastno družbeno pekarno in s številnimi peki smo v kratkem času sposobni povečati zmogljivosti do tolikšne mere, da nihče v občini ne bo ostal brez kruha.«

Pred tremi ali štirimi leti je ljubljanski Agrokombinat-Emona zagrozil Domžalčanom, da tega in okoliških krajev ne bo več oskrboval z mesom in mesnimi izdelki. Utemeljitev za to je bila dokaj enostavna, češ, da se mu to ne izplača, da je domžalska klavnica nerentabilna in, da za Emono ni interesantna. Domžalčani se tega niso ustrašili. »Bomo pa sami poskrbeli, da bo dovolj mesa na trgu,« so si dejali. In res. Začeli so modernizirati lastno klavnico in predelovalnico mesa. Ta je v treh letih naredila takšen razvoj, da s kvalitetnimi mesnimi izdelki, zlasti je med njimi znana moravška salama, oskrbuje celo Ljubljančane. Doma pa poslej ni skoraj nikoli zmanjkalo mesa. Pravijo, da je meso iz domžalske klavnice celo kvalitetnejše, kot ga je mogoče dobiti v mesnicah ljubljanske Emone.

Domžale so obrobna ljubljanska občina. Njeni prebivalci so močno navezani na Ljubljano. Zavoljo tega ni nič kaj nenavadnega, da skuša to ali ono ljubljansko podjetje na tržišču, kakršno je v Domžalah, celo izsiljevati. To pravimo zaradi tega, ker se je Domžalčanom nekaj podobnega kot pred štirimi leti z mesom, te dni zgodilo s kruhom.

Zaradi tega, ker odborniki te dni na seji občinske skupščine niso izglasovali višjih cen črnemu kruhu od 1,40 na 1,60 dinarja za kilogram, ki sta jih predlagala živilski kombinat Žito in Pekarna Center iz Ljubljane, je Žito poslalo skupščini občine Domžale skoraj ultimativno pismo, da bo ustavilo dobavo kruha, če občina ne privoli v predlagane višje cene.

Kako je z vso zadevo, smo se te dni pozanimali na domžalski občini in se pogovarjali z njenim **predsednikom Albinom Klemencem, s predstavnikom občinskega sindikalnega sveta ter predstavniki drugih družbeno političnih organizacij.**

»To, kar počne ljubljansko Žito, je pravo izsiljevanje,« je dejal predsednik občine, z njim pa so se strinjali vsi ostali. »Predvsem so našim odbornikom, ki naj bi odločali o podražitvi črnega kruha, premalo utemeljevali podražitev. Utemeljitev, da povišujejo cene črnemu kruhu le zato, da bodo še naprej investirali in se razvijali, pa je za nas na zelo tankem ledu. Vse skupaj je izzvenelo tako, kot če bi si sam gradil hišo, pa mi je zmanjkalo denarja za streho in si ga moram za vsako ceno kje dobiti, da bi si hišo pokril. V Žitu pa so se malce ušteli, če mislijo, da bomo kar tako mimogrede pristali na povišanje cen črnemu kruhu. Naši občani le niso tako odvisni od kruha, ki ga spečeta Žito in ljubljanska Pekarna Center...«

Iz razgovora na občinski skupščini smo zvedeli, da Domžalčani potrošijo na dan blizu 6 ton najrazličnejših pekovskih izdelkov, med njimi tudi veliko črnega kruha. Blizu 4 tone pekovskih izdelkov spečejo v domači pekarni in pri šestih zasebnih pekih, kolikor jih je trenutno v domžalski občini. Eno tono kruha preskrbijo dnevno za Domžalčane ljubljansko Žito, eno tono pa Pekarna Center iz Ljubljane.

»O predlogu, seveda mnogo bolj utemeljenem, ki ga morajo pripraviti v Žitu, bo naša skupščina ponovno razpravljala v jeseni. Toda resno dvomim, če bodo odborniki izglasovali podražitev. Vsi skupaj se namreč zavedamo, da je tudi v naši občini, kljub temu, da nam očitajo bogatost, še zmeraj veliko delavskih družin s skromnim standardom,« je še menil predsednik domžalske občine. Predstavnik občinskega sindikalnega sveta pa ga je dopolnil: »Pod nobenim pogojem ne bomo dopustili, da bi skupščina izglasovala podražitev črnega kruha. Sicer pa, kolikor sem seznanjen, smo glede tega tako na občinski skupščini kot v vseh družbeno političnih organizacijah povsem enotni.«

Na predsednika domžalske občine smo se še obrnili z vprašanjem, kaj pa bo, če Žito in Pekarna Center iz Ljubljane uresničita svoje namene.

»Tega se sploh ne bojimo, da bi ob tem, ko Žito in Pekarna Center ne bosta več pošiljala kruha v Domžale, Domžalčanom kruha primanjkovalo. V domači pekarni, zlasti pa pri zasebnih pekih, ki jih občinska skupščina zelo podpira, lahko tako rekoč čez noč povečamo zmogljivosti do tolikšne mere, da bodo vsi lahko spekli dovolj kruha, ne da bi ga ob tem morali podražiti,« je zelo jasno odgovoril **Albin Klemenc**, predsednik domžalske občine.

Takšna odločnost Domžalčanov pa nas prav gotovo na nekaj opozarja. Ta droben primer namreč dovolj zgovorno pove, da se dajo tudi takšni problemi razrešiti, ne da bi pri tem najprej trpel žep potrošnika. Ob vsem tem pa se nam zdaj resno vsiljuje vprašanje, ali je ljubljansko Žito tudi na področju Ljubljane prej, preden je doseglo podražitev črnega kruha, izkoristilo res vse možnosti. Če bi se zgledovali po Domžalah, bi si upali trditi, da ne.

MILAN ŽIVKOVIČ

pohištvo in oprema za vaš dom
lesnina
centrala ljubljana titova 51

● AMANDMA V PRAKSI ● AMANDMA V PRAKSI ● AMANDMA V PRAKSI ● AMANDMA V PRAKSI ● AMANDMA V PRAKSI ● AMANDMA V PRAKSI ● AMANDMA V PRAKSI ● AMANDM

Integracija mora samoupravljanje obogatiti, ne osiromašiti

Svobodno vključevanje gospodarstva v mednarodno delitev dela, razvoj tehnologije in organizacije dela, uveljavitev nekaterih sprememb v naši gospodarski zakonodaji in drugo vse bolj spodbuja interes za integracijo. V zadnjem dvoletnem obdobju so integracijski procesi v našem gospodarstvu ponovno oživeli. Žal je vse preveč takšnih integracij, ki predstavljajo »izhod v sili« za podjetje, ki se pripaja k drugemu gospodarsko trdnemu podjetju. Zato so bila le ponekod dosledno uveljavljena načela, da mora integracija služiti razvoju, napredku in modernizaciji poslovanja oziroma proizvodnje, da mora koristiti tako matičnemu podjetju, kot tudi novo pripojeni organizaciji združenega dela, da mora poglabljati samoupravne odnose in ne odtujevati že v preteklosti pridobljene samoupravne pravice.

Ker perspektivo našega gospodarskega razvoja in pogoj za hitrejši in skladnejši družbeni napredek vidimo v večjih, trdnejših in za konkurenčni boj na mednarodnem tržišču dovolj močnih gospodarskih organizacijah, bomo integracijske procese zagotovo stimulirali tudi v prihodnje. Pri tem pa zelo malo vemo o tem, kako naj v integrirani delovni organizaciji, ki šteje ponekod več tisoč članov delovne skupnosti, vsaj zadržimo nivo razvitosti samoupravnih odnosov, glede na razvitost samoupravljanja v prej samostojnih podjetjih. Ob vprašanju, ki si ga zastavljamo, pa bi morali dovolj učinkovito in odločneje onemogočiti pojave ob integracijskih procesih, ki samoupravne pravice delavcev postavljajo v sfero »prodajnega pulta«. V mislih imam tiste delovne organizacije, ki so v danih tržnih razmerah, ob koncentraciji svojih poslovnih funkcij in sredstev ob centralizaciji odločanja na najvišjem nivoju, ob ponekod tudi »uvoženi« organizaciji dela, utrdile svoj ekonomski položaj. Pripojitev k taki delovni organizaciji velikokrat pomeni pridobitev boljših osebnih dohodkov za ceno bistveno manjšega vpliva na odločanje o vseh tistih vprašanjih, ki pogojujejo trenutni in perspektivni položaj delavca. S tem je bistveno prizadeta možnost za nadaljnji razvoj samoupravnih odnosov, ki še bolj utrjuje v vodstvih teh podjetij »nezapisano« pravilo, da je le ob »centraliziranem odločanju« mogoče dosegati ugodne poslovne uspehe. Primere takšne prakse v integracijskih procesih bi bilo treba ostro družbeno obsoditi. V trenutnih razmerah dober ekonomski položaj ne pogojuje vedno tudi razvitih samoupravnih odnosov. Ovira za razvoj samoupravnih odnosov je velikokrat v centraliziranem odločanju, ob katerem razen osrednjih organov upravljanja celotna struktura samoupravnega mehanizma skoraj v ničemer ne predstavlja uresničevanja samoupravnih pravic oziroma le zamegljuje ob številčnosti samoupravnih mehanizmov centralizacijo pristojnosti pri centralnih organih in v vodstvu podjetja.

V vseh tistih primerih integracij, ki jih pogojuje skupni ekonomski interes v večji koncentraciji sredstev in v večji učinkovitosti pri opravljanju nekaterih **poslovnih funkcij**, samoupravni status novo pripojene enote nikakor ne bi smel biti pogojen le z obsegom in gospodarsko perspektivo nekdaj samostojnega podjetja, ki se združuje oziroma pripaja, s čemer zapade v sfero »prodajnega pulta«, v sfero »ponudbe in povpraševanja«. Samoupravni položaj vsakega delavca mora v procesu razvijanja samoupravnih odnosov biti pogojen le s stopnjo razvitosti njegove sposobnosti čim bolj neposrednega uresničevanja samoupravnih pravic in dolžnosti. Le na osnovi tega izhodišča pa se je mogoče samoupravno dogovarjati tudi o bodočem položaju delavcev v novi organizacijski enoti, ki so se odločili za združitev, pripojitev ali spojitev.

Zato je razumljivo, da tudi Resolucija o uresničevanju ustavnega amandmaja XV ugotavlja, da je »za uresničevanje in razvoj samoupravnih odnosov v velikih integracijskih celotah... **treba... določiti položaj osnovnih organizacij združenega dela... tako, da so zavarovani materialni interesi in samoupravnost vsem delom celote in da delovni ljudje v njih samoupravno odločajo o vprašanjih dela, pridobivanja in delitve dohodka in o drugih vprašanjih svojega ekonomskega položaja.** (podčrtal T. P.) ... Medsebojni odnosi osnovnih organizacij združenega dela v širši celoti naj bodo urejeni tako, da ne dopuščajo prilaščanja njihovih samoupravnih pravic, da krepijo njihovo samostojnost in kar najneposrednejši vpliv delovnih ljudi na celotno delo in poslovanje integriranih delovnih organizacij...«

Rešitve za obravnavano vprašanje, kako v velikih gospodarskih integracijah razvijati samoupravne odnose, pa ne gre iskati le po poti večje ali manjše samoupravne samostojnosti osnovnih organizacij združenega dela v integrirani delovni organizaciji. Tehnološka povezanost organizacijskih delov podjetja ponekod nasprotuje njihovi večji samoupravni samostojnosti. Ob tem pa bi morali učinkoviteje kot doslej, na temelju strokovnih dognanj razvijati že obstoječe in iskati nove oblike in organizacijske poti vedno bolj neposrednega vpliva na odločitve na vrhu delovne organizacije. V mislih imam sistem informiranja in vsebino informacij, ki bi se moral razvijati skladno s povečevanjem obsega integrirane delovne organizacije. Sistem informiranja, ki mora omogočati permanentno samoupravno dogovarjanje, pa predstavlja v nekaterih delovnih organizacijah le glasilo podjetja, ki informira delovno skupnost predvsem o sprejetih odločitvah, manj pa sprošča samoupravno komuniciranje pred sprejetjem odločitev. Seveda pa ni razvitost sistema informiranja po oblikah in vsebini edini element, ki pogojuje kvalitetno rast samoupravljanja v kompleksnosti odnosov v širših integracijskih celotah. Enako pomembno je tudi vprašanje institucionalnega načina soodločanja delov, ki tvorijo celoto, o posameznih vprašanjih skupnega pomena. Ali je ta način le oblika delavskega sveta? Ali ne bi bilo primerno poiskati tudi druge oblike z večjo možnostjo neposrednega vpliva na odločitve skupnega pomena? Nekateri kolektivi so takšne rešitve že poiskali. Na primer podjetje »Mercator« iz Ljubljane v svojem statutu predvideva kot oblike neposrednega odločanja: pravice in dolžnosti, ki jih ima vsak delovni človek, pravico pobude delavca, referendum, zbor delovnih ljudi in skupščino delovnih ljudi ((v obravnavanem podjetju je zaposlenih 2630 delavcev). Prek navedenih oblik lahko delavec v podjetju neposredno vpliva tako na odločitve v enoti, kot tudi v podjetju. Iz vseh navedenih oblik, prek katerih se omogoča delavcu neposredno vplivati na odločanje, je najzanimivejša poslednja, ki v naši samoupravni praksi ni pogosta.

Skupščina delovnih ljudi podjetja predstavlja iskanje poti, kako čim bolj neposredno približati delavcu odločanje o vseh najpomembnejših vprašanjih. Ker ob omenjenem številu članov delovnega kolektiva in zaradi organizacijske in teritorialne sestavljenosti (enote podjetja so v 20 občinah, podjetje ima 351 prodajaln, opravlja grosistično in detajlistično dejavnost) ni mogoče sklicati zbora vseh delovnih ljudi v podjetju, so poiskali srednjo pot — »skupščino delovnih ljudi«. V skupščini ima pravico sodelovati in soodločati vsak delavec podjetja in vsaka enota v podjetju. Statut pa predvideva za sklepčnost skupščine, da se je morajo obvezno udeležiti delegati, ki jih izvolijo delovni ljudje na zborih v enoti, in to najmanj 10 % delavcev v enoti. Skupščine pa se morajo udeležiti tudi predsedniki delavskih svetov vseh enot, člani centralnega delavskega sveta in centralnega upravnega odbora. Koristno bi bilo, da bi tudi druga večja podjetja razmislila o uvajanju podobnih oblik, ki vsekakor predstavljajo pomemben prispevek pri utrjevanju neposrednega vpliva na vse odločitve v integriranem podjetju.

V podjetju »Mercator« pa skladno s stališči resolucije razvijajo tudi medsebojne odnose do novo pripojene enote. V prispevku, ki ga je delovna organizacija »Mercator« pripravila za II. kongres samoupravljavcev, je zapisano: »Ob integraciji prav tako ne bi smeli zanemariti kontinuitete samoupravljanja v sami enoti. Razumljivo je, da imata delavski svet in upravni odbor podjetja..., ki se pripaja, vrsto razvojnih programov, vrsto drugih težkih problemov, ki so še nerešeni, vendar so o teh zadevah prejšnji samoupravni organi podjetja pred pripojitvijo imeli svoje stališče ter so sprejeli svoje sklepe in zadevo reševali na najbolj primeren način. Če bi ostali pri tem, da s samo integracijo preneha delavski svet in upravni odbor pripojenega podjetja..., bi s tem lahko napravili nepopravljivo škodo, ker bi se vse te zadeve nenadoma ustavile. Zaradi tega je ob vsaki integraciji delavski svet podjetja »Mercator« posebej določil v ustanovitvenem sklepu, da delata oba organa pripojenega podjetja nemoteno dalje. ... Prav taka oblika, ki zagotavlja kontinuiteto samoupravljanja v novo ustanovljeni enoti, je bila ena glavnih pobud, da so integracije nemoteno stekle, da ni prišlo do nepotrebnih zapletov in trenj po pripojitvah. Ta oblika kontinuitete samoupravljanja je tudi zagotavljala, da sta morala oba partnerja, to je samoupravni organi in predstavniki matičnega podjetja kot samoupravni organi pripojene enote, spoštovati prevzete obveznosti s pogodbo med podjetjem in enoto ter vse to v praksi tudi izvajati. Ta kontinuiteta samoupravljanja je tudi vodilnim delavcem, tako podjetja kot pripojene enote, narekovala, da čim bolj vestno izpolnijo sprejete obveznosti.« K takšnemu stališču, ki ga podjetje »Mercator« uveljavlja v praksi, ni kaj dodati. Vprašanje, ki se ob koncu zastavlja, je le v tem, kako tudi v drugih integracijskih procesih uveljaviti navedena stališča.

PETER TOŠ

NAŠA SERIJA SESTAVKOV NA TEMO: SPREMEMBA KREDITNO-MONETARNEGA IN BANČNEGA SISTEMA

Koliko sta vredna dva odstotka?

S predpisi, ki jih pripravljamo, naj bi zmanjšali obvezno rezervo poslovnih bank, ki jo le-te morajo imeti pri Narodni banki ● Razreševanje trenutnih težav pa je vplivalo na sklep Zveznega izvršnega sveta in Zvezne skupščine, da se je rezerva povečala za dva odstotka ● Za dva odstotka višja obvezna rezerva pa za Slovenijo pomeni 8,7 milijarde starih dinarjev manj kreditov, ki bi jih banke lahko odobrile gospodarstvu, ki se še ni otreslo težav v zvezi z nelikvidnostjo

Znotraj sedanjega kreditnega sistema predvsem z višino obvezne rezerve, ki jo poslovne banke morajo imeti pri Narodni banki, globalno urejamo kreditni potencial poslovnih bank in s tem načeloma vzdržujemo tudi njihovo likvidnost.

Petnajsti člen zakona o Narodni banki SFRJ v zvezi s tem določa, da lahko obvezna rezerva poslovnih bank znaša do 35 % vseh njihovih sredstev na vpogled, depozitov z odpovednim rokom do enega leta in sredstev, ki so bila pridobljena z izdajo obveznic in drugih vrednostnih papirjev, vrnjena pa morajo biti prej kot v letu dni. Z istim zakonom je Narodna banka nadalje pooblaščena, da s svojim odlokom predpiše višino obveznih rezerv, ki velja v določenem obdobju. Do zadnega sistema, je prišla do ugone je npr. veljalo določilo, da imajo poslovne banke limitirane svoje rezerve v višini 30 % vseh, uvodoma naštetih sredstev.

Komisija Zvezne skupščine, ki je pripravljala osnutek tez za revizijo zakonov s področja kreditno-monetarnega in bančnega sistema, je prišla do ugotovitve in je tudi izoblikovala predlog, naj bi obvezno rezervo poslovnih bank pri Narodni banki limitirali na stopnji največ 30 %. S tem bi, po prepričanju strokovnjakov, ki so komisijo sestavljali, med drugim dosegli, da bi poleg globalnega urejanja kreditnega potenciala poslovnih bank začeli vplivati tudi na njihovo selektivno politiko. Sočasno z znižanjem višine obvezne rezerve naj bi namreč Narodni banki omogočili, da razen predpisovanja globalne obvezne rezerve lahko določi tudi različno višino obvezne rezerve za posamezne vrste sredstev, ki pridejo »pod udar« skupnega limitiranja.

Zdaj morda res ne gre drugače, toda: kdo bo nosil posledice?

Znano je, da je Zvezna skupščina na zadnji seji, na predlog ZIS, vendar ob nasprotovanju guvernerja Narodne banke dr. Ive Perišina, sprejela sklep, po katerem je Narodna banka dolžna predpisati poslovnim bankam, da povečajo svoje obvezne rezerve od 30 na 32 %.

Kaj vse pomenita ta dva odstotka?

Prvič velja ugotoviti, da to povečanje sicer ne nasprotuje sedanjemu zakonu o Narodni banki, vendar pa vseeno postavlja v zelo čudno luč vsa prizadevanja zvezne vlade in skupščine, ki sta pred časom dovolila emisijo, ki je samo še povečala inflacijo. Prav to inflacijo, ki jo gospodarstvo doživlja v času hude nelikvidnosti, zdaj skušamo obrzdati tudi z omejevanjem sredstev, ki so na razpolago bankam in gospodarstvu. Za slovensko gospodarstvo pa povečanje obveznih rezerv bank od 30 na 32 % pomeni, da jim bodo banke lahko odobrile 7,8 milijarde S-dinarjev manj kreditov, kot bi jih lahko sicer. Ta znesek se sicer ne zdi velik, če ga primerjamo s skupnim obsegom kreditov, ki jih uporabljajo gospodarske organizacije. Upoštevajoč inflacijo in nenehno podraževanje surovin pa realno gledano to pomeni, da se razpoložljiva kreditna sredstva zmanjšujejo najmanj za dva do trikratni navedeni znesek. To pa je že številka, ki veliko pomeni in zavoljo česar bodo nedvomno prišle v težave mnoge gospodarske organizacije, ker enostavno pač ne bodo dobile kreditov. Ne bo odveč, če povem, da celo guverner Narodne banke, tako vsaj je izjavil v skupščini, pričakuje »alarmantno stagnacijo gospodarske aktivnosti, pri čemer pa se bo inflacija še nadaljevala«.

Iz vsega tega izvira druga ugotovitev: ZIS bi moral prisluhniti tako zahtevam poslancev, ki terjajo, naj bi to odločitev proučili in spremenili, kakor tudi predlogu komisije za pripravo tez o spremembah zakonodaje s področja kreditno-monetarnega in bančnega sistema, ki nasploh predlaga zmanjšanje višine obvezne rezerve poslovnih bank pri Narodni banki. Če ZIS tega ne bi storil, ga bo nedvomno zadela največja odgovornost za morebitno stagnacijo gospodarske aktivnosti in še druge, prav tako neugodne posledice.

Tretjič pa gre za naslednje: ne glede na družbeno ureditev ima centralna banka v katerikoli državi (navadno je to Narodna banka) precejšnjo stopnjo avtonomije pri sprejemanju svojih odločitev. Glede tega pri nas stvari niso do kraja dorečene. O tem, kakšen položaj Narodna banka trenutno uživa v naši ureditvi in kaj predvidevamo v bodoče, bomo zato spregovorili v prihodnjem in obenem zadnjem prispevku v okviru naše serije sestavkov o spremembah kreditno-monetarnega in bančnega sistema.

MILAN GOVEKAR

inles
PRODAJA
POLKNA
VRATA
OKNA
ribnica NA KREDIT

LEOPOLD KRESE, PREDSEDNIK GOSPODARSKE ZBORNICE SLOVENIJE

PREPREČITI PRETIRANO OROČANJE

V svojem referatu na IX. zasedanju skupščine Gospodarske zbornice Slovenije je Leopold Krese nakazal vrsto rešitev, kako naj bi v naslednjem obdobju ozdravili naše gospodarstvo

»Analiza, ki so jo pripravili zbornični strokovnjaki za zasedanje skupščine, je nedvomno pokazala, da so gospodarska gibanja v letošnjem letu izrazito inflatorna. Ta so rezultat — na eni strani občutnega razkoraka med denarnim popraševanjem in ponudbo — na drugi strani pa močnega pritiska produkcijskih stroškov. Sedanja inflacija je torej mešanica inflacije povpraševalnega in stroškovnega tipa,« je poudaril Leopold Krese, predsednik Gospodarske zbornice Slovenije na zasedanju njene skupščine minuli teden.

Leopold Krese in tudi ostali udeleženci pa so se v razpravi na skupščini najdlje zadržali ob problemih kreditno monetarne politike.

»Menimo,« je nadaljeval Leopold Krese, »da je treba v tekoči kreditni politiki doseči preusmeritev dosedanjih kratkoročnih kreditov za zaloge v potrošniške kredite. Večje kreditiranje potrošnikov bi preprečilo kopičenje zalog in zagotovilo potreben ritem ne samo v produkciji potrošnega blaga, marveč tudi v vseh drugih dejavnostih...«

Po Kresetovih besedah mora naš kreditni sistem tudi v dolgoročnem pogledu spremeniti svojo koncepcijo glede kreditiranja osebne potrošnje. Doslej so bili namreč potrošniški krediti neke vrste pastorek v našem kreditnem sistemu, ki je bil pretežno usmerjen v kreditiranje medfaznega prometa v proizvodnji in v kreditiranje zalog. Tudi restrikcije so bile vedno najprej in najmočneje uperjene prav zoper potrošniške kredite. Velika pomembnost osebne potrošnje za splošno konjunkturo pa kaže, da je smotrneje s kreditiranjem potrošnikov pospeševati produkcijo za trg, kot pa s kreditiranjem zalog podpirati produkcijo, ki ne more najti kupca.

Drugo pomembno sistemsko vprašanje s tega področja je aktiviranje prihrankov prebivalstva. Rastoči prihranki prebivalstva se sicer prelivajo v finansiranje gospodarstva v obliki kratkoročnih kreditov. Toda ta kreditna politika gospodarstvu najmanj ustreza pri pokrivanju njegovih trajnih finančnih potreb. Zato se je treba čimprej odločiti za bolj neposredne oblike vključevanja prihrankov prebivalstva v finansiranje bolj dolgoročnih potreb gospodarstva. Na tej osnovi so se člani skupščine zavzeli za obveznice, devizne vloge posameznikov za razvoj podjetij, specifične oblike delnic itd. Pogosti očitki, da gre pri takih oblikah naložb za »bogatenje brez dela«, so točni. Vendar gre za natančno enako »bogatenje brez dela« tudi pri navadni hranilni vlogi, ki se obrestuje, a je povrhu vsega še brez rizika. Zakaj naj bi bilo »bogatenje brez dela« pri hranilnih vlogah, pri katerih bogati še banka kot posrednik, bolj v skladu z našim sistemom, kot pa obveznice, ki izključujejo posrednika in na vlagatelje prenašajo del rizika? Ob tem pa je treba jasno povedati, da v pogojih razmeroma hude inflacije samo klasična fiksna obrestna mera ni dovolj privlačna za vlagatelje. Na voljo sta torej samo dve možnosti: ali dati vlagateljem dovolj visoke obresti, česar gospodarstvo zaradi pritiska na stroške ne prenese, ali pa zagotoviti varčevalcem primeren delež v dobičku, ki je bil dosežen z njihovimi prihranki. Naj dodamo, da so se na skupščini Gospodarske zbornice Slovenije zavzeli za slednjo pot.

Naslednja pomembna sestavina skupnega povpraševanja so investicije, o katerih so tudi govorili na skupščini gospodarske zbornice. Ugotavljali so, da je njihov realni obseg še vedno previsok. Zlasti gre tu za investicije iz bančnih sredstev, ki se napajajo z oročevanjem sredstev gospodarstva in z visokimi anuitetami. Naravnost absurdno je, da ima gospodarstvo absolutno nižja likvidna sredstva kot lani, hkrati pa za 40 odstotkov več oročenih sredstev. Pri tem pa niti niso upoštevane oročitve, ki jih od svojih partnerjev izsiljujejo razna monopolistična podjetja.

»V luči teh ugotovitev mora biti tudi ocena monetarne politike nekoliko drugačna od običajne,« je poudaril Leopold Krese. »Kratkoročnih kreditov je dovolj na razpolago in bi bilo gospodarstvo lahko bolj likvidno, če ne bi banke in finančni sistem z oročevanjem in blokadami izčrpavali podjetniške likvidnosti. Z drugimi besedami: naš bančni in finančni sistem sproti paralizira vse ukrepe ekonomske politike, ki težijo k izboljšanju likvidnosti gospodarstva. Vsi krediti se namreč praktično sproti spreminjajo v oročena bančna sredstva. Zato je v sedanjem položaju mnogo smotrneje, da bankam preprečimo pretirano oročevanje sredstev gospodarstva, ne pa, da uvedemo splošno monetarno restrikcijo, ki bi nelikvidnost gospodarstva samo še poslabšala.«

Po predlogu, ki smo ga slišali na skupščini Gospodarske zbornice Slovenije, bi obseg oročanja zožili že z razmeroma preprostim ukrepom: z uvedbo obvezne rezerve tudi na oročene depozite gospodarstva. Bankam se potem ne bi več splačale transakcije, ki kratkoročni kredit spremenijo v oročena sredstva in naprej v investicijski kredit. Sedanja praksa pa je v veliki meri posledica nesmiselnega predpisa, ki v poslovnih bankah ostro ločuje »kratkoročne« od »investicijske« podbilance. Iz kratkoročne bilance se namreč smejo odobravati le kratkoročni krediti. Brž ko pa podjetje oroči dobljeni kratkoročni kredit, pa se šteje, da je oročilo sredstva iz svojih skladov. Taka sredstva pa so »sposobna« za investicije in gredo v investicijsko bilanco banke. Iz te bilance pa banka praviloma istemu podjetju odobri investicijski kredit.

»Že vrsto let se zavzemamo za odpravo tega nesmisla, ki povečuje fiktivno oročevanje,« je dodal predsednik gospodarske zbornice Slovenije. »Doslej pa je edino Ljubljanska banka v svoji poslovni politiki sprejela odločitev, da se take prakse ne bo več posluževala.«

M. Ž.

VLOGA BANK V SISTEMU SAMOUPRAVLJANJA

Ko smo pred petimi leti vpeljali reformo, smo napovedovali, da bo imelo letos gospodarstvo v rokah večino denarja za razširjeno reprodukcijo. To pa se, kot je znano, ni zgodilo.

Ne samo to: delitev je krenila celo v nasprotno smer, v škodo gospodarstva. Tako so se npr. letos v prvih štirih mesecih v državi najbolj povečala sredstva družbeno političnih skupnosti — za 88 % in bank — za 67 %, gospodarstva pa le za 35 %. Nič čudnega, če investicije v čedalje večji meri financirajo banke.

Kako, da se vloga bank še ni prilagodila spremembam družbenih odnosov?

V dosedanjih skupščinskih razpravah o tem vprašanju, še zlasti v razpravah gospodarskih krogov, so opozorili na več nedoslednosti in pomanjkljivosti, ki smo jih zagrešili pri graditvi bančnega sistema.

Predvsem naj bi sedanja delitev sredstev poslovnih bank na »sredstva iz emisije« in »sredstva iz akumulacije« ne imela nikakršnega opravičila, saj je njena nujna posledica administrativna delitev bančnih sredstev na tako imenovana kratkoročna in investicijska sredstva, ki ostro ločuje obratni dinar od investicijskega. Zato bi morali doseči takšne spremembe, ki naj bi omogočile ustvaritev enotnega bančnega dinarja. Pri tem naj bi struktura virov sredstev vsake posamezne banke vplivala na to, koliko sredstev lahko banka uporabi za dolgoročne, koliko za srednjeročne in koliko za kratkoročne naložbe. Uveljaviti je torej treba princip lastne odgovornosti vsake banke in njenih organov upravljanja za ohranitev likvidnosti banke in za njeno celotno poslovno politiko.

Poslovne banke so zdaj po zakonu odgovorne za vse, tudi za izvrševanje družbenih planov, od občinskega do zveznega, obenem pa so kot gospodarske organizacije pod dnevnim pritiskom poslovnih odnosov.

Nerazvitost drugih oblik financiranja namreč še vedno ohranja prevladujoč kreditni odnos v našem gospodarstvu (nad 60 %), odplačila kreditov pa vsrkavajo nad 50 % razpoložljivih sredstev, ki jih gospodarstvo izloča za poslovni sklad in amortizacijo, namesto da bi pospešeno razvijali obseg samofinanciranja združenega dela.

Zaradi odločilnega vpliva, ki ga ima Narodna banka na gibanje emisije, bi morali ustanoviti poseben svet Narodne banke, ki naj odloča o obsegu emisije, o osnovnih ukrepih kreditno-monetarne politike in namenskem usmerjanju bančnih sredstev. Morda bo to nalogo še bolj uspešno opravljal monetarni svet Jugoslavije, ki naj bi dajal strokovna mnenja zvezni skupščini, ZIS ali Narodni banki Jugoslavije o vseh pomembnejših vprašanjih s področja kreditnomonetarne politike ter bančnega n kreditnega sistema.

Razvoju ekonomskega gospodarjenja in večje poslovnosti močno škodi tudi dejstvo, da še vedno nismo oblikovali kriterija rentabilnosti, saj imajo le krediti svojo »ceno« v obrestni meri, družbena merila nacionalne uporabe osnovnih in obratnih sredstev (obračanje sredstev), odgovornost za napačne poslovne, investicijske in druge finančne odločitve pa je še vse premalo cenjena. Pr tem se zastavlja tudi vprašanje, ali je umestno, da ukinjamo še zadnji instrument, ki deluje na ekonomiziranje s sredstvi poslovnega sklada, to je obresti na poslovni sklad.

Obresti na poslovni sklad naj bi ukinili le kot instrument za »napajanje« zveznega proračuna oz. sklada za manj razvita območja. Ne bi jih pa kazalo zavreči kot eno od davčnih osnov v celotnem davčnem sistemu, saj so dokaj zanesljiv kazalec dobrega ali slabega gospodarjenja s sredstvi in element določanja minimalne stopnje akumulativnosti v delitvi dohodka.

Razširjeno reprodukcijo še vedno financiramo na kredit, kar povzroča stalno pomanjkanje sredstev in nesposobnost, da bi potekala brez visoke stopnje inflacije in splošne ter osebne porabe, še preden je znan rezultat poslovanja.

Na ravni federacije tudi še vedno nismo odpravili neposredne investicijske vloge države pri razreševanju konkretnih programov za izgradnjo posameznih infrastrukturnih objektov. Postavka neposrednih investicij bi morala dokončno izginiti iz obveznosti zveze, kar pa ne pomeni, da federacija ne bi mogla (s celotnim instrumentarijem ukrepov) obdržati usmerjevalne vloge pri infrastrukturnih investicijah. Takšni objekti morajo čimprej preiti v investicijsko pristojnost republik in njihovega medsebojnega dogovarjanja, kjer je to zaradi narave investicij potrebno.

Z eno besedo: dokler bo držala nad bankami roko država, ne pa gospodarstvo, ne moremo govoriti o samoupravnem urejanju gospdarskega in družbenega življenja. Samo po sebi se razume, da tudi o doslednem uresničevanju reforme ne.

V. B.

● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KOMENTATORJEV STOLPEC ● KO

KAKŠNJA STOPNJA RASTI

(Nadaljevanje s 1. strani)

realen obseg, da ne bi zavrla razvoja najbolj sposobnih delov gospodarstva.

Družbeni proizvod mora torej naglo naraščati, če nočemo, da bi še naprej zaostajali za razvitejšimi deželami. Pri tem ne smemo prezreti, da se zahodni svet zelo naglo razvija in to prav zaradi vse večjega obvladovanja ekonomskih gibanj in rezultatov tehnološke revolucije. Zato si bo treba precej prizadevati, da bi hitre rasti gospodarstva v Jugoslaviji ne zavrli z inflacijo oziroma da bi to rast dosegli ob uravnovešenem gospodarskem razvoju.

Analize možnosti razvoja kažejo, da bi rast družbenega proizvoda, ki bi bila nižja od 6 %, privedla do zaostajanja za razvitimi deželami, do neizkoriščenosti naših proizvodnih zmogljivosti, do počasnega zaposlovanja, do težav na raznih področjih splošne porabe in tudi do nižje akumulativnosti ter počasnejše rasti naše življenjske ravni. Nasprotno pa bi stopnja rasti preko 10 % povzročila težko rešljive probleme v trgovinski in plačilni bilanci. Razpon rasti od 6 do 10 % je torej tisti širši okvir, ki bi ga ne smeli prekoračiti. Konkretna stopnja rasti pa bi se morala podrejati uveljavitvi osnovnega cilja: doseči relativno bistveno večjo notranjo in zunanje-ekonomsko uravnovešenost. Le skrbna proučevanja lahko pokažejo, kje je mogoče doseči najvišjo rast. Izkušnje iz preteklosti zgovorno kažejo, da smo ob 8 % stopnji rasti vedno imeli tudi močnejše inflacijske sunke, razvoj pod 6 % stopnjo rasti pa je bil povezan z raznimi težavami v socialno-ekonomski politiki.

Za višino stopnje rasti družbenega proizvoda se je torej mogoče odločati le na osnovi pretehtanja vseh elementov, ki jih je treba pri takem odločanju upoštevati. Zato taka odločitev ne more biti odvisna le od subjektivne ocene poslancev, marveč je za njihovo odločanje treba pripraviti variantne predloge, ki morajo vsebovati vse pozitivne in negativne posledice, temeljiti pa na znanstveni analizi sedanjega stanja in bodočih družbeno-ekonomskih odnosov.

V. B.

TUDI ZASAVSKA PODJETJA ZA ENOTEN RAZVOJNI PROGRAM REVIRJEV

V SLOGI JE MOČ

V Zasavju so že pred dvema letoma zastavili priprave na izdelavo perspektivnega razvojnega programa gospodarstva in družbenih dejavnosti. Ustanovili so posebno komisijo iz članov vseh treh zasavskih dolin, začetno delo pa so zaupali Investicijskim birojem Trbovlje, ki naj bi privabili k sodelovanju vse zainteresirane. Žal je ostalo samo pri tem, čeprav je kazalo, da bodo revirji med prvimi območji na Slovenskem dobili svoj osnutek razvojnega plana. Letos pa so se odgovorni dejavniki v Zasavju nekoliko drugače lotili priprav na izdelavo tega pomembnega dokumenta. Na nekaj posvetovanj v zvezi s pripravami na sestavo plana so povabili tudi predstavnike večjih zasavskih kolektivov, da bi ugotovili njihova stališča o tem in ugotovili, če so podjetja pripravljena sodelovati pri tem pomembnem opravilu.

Vsi dosedanji razgovori so pokazali pripravljenost podjetij in njihovih samoupravnih organov sodelovati pri tej pomembni akciji. V razpravah se je pokazalo, da bi vsako drobljenje sil na tako majhnem območju, kot so revirji, samo škodovalo in onemogočilo dejanski družbeni in ekonomski razvoj tega področja. Zasavsko gospodarstvo že zdaj sodeluje, ne samo v rudarstvu, pač pa na številnih drugih področjih in nobenega dvoma ni, da bo moralo še bolj. V zvezi s tem je zanimiva ugotovitev, da pravzaprav nobena zasavska občina ni kos sama načrtovati svojega nadaljnjega razvoja, ker bi vsak enostranski razvoj samo škodoval v prvi vrsti njej in njenim občanom.

Revirji bodo izdelavo razvojnega programa zaupali Institutu za ekonomske raziskave SR Slovenije v Ljubljani. Vse večje delovne organizacije so sprejele pobudo za sodelovanje, čeprav seveda nobena od njih ne pričakuje, da ji bo institut izdelal njen lasten program. To je pač seveda dolžnost vsakega posameznega podjetja. Vendar bo enoten razvojni program revirjev šele dejansko omogočil sestavo posameznih planov tako podjetij kot družbenih dejavnosti. In v tem je pravzaprav pomen odločitve o pripravljenosti sofinansirati izdelavo skupnega razvojnega programa, ki bo pač temeljito izhodišče za planiranje podjetij oziroma gospodarstva, terciarnih dejavnosti, turizma in drugih področij. Na nekaterih nadaljnjih posvetovanjih so se poleg tega že tudi dogovorili, da bo nosilec izdelave programa poseben koordinacijski organ, ki ga bodo sestavljali predstavniki vseh treh zasavskih občin, gospodarstveniki iz večjih in manjših podjetij in drugi. Potemtakem je očitno, da bo institut za ekonomske raziskave dejansko utegnil pripraviti temeljite zasnove in kasneje sam osnutek razvojnega programa revirjev na vseh področjih družbeno ekonomskega življenja. Morda ne bo odveč ob tej priložnosti povedati še to, da so predvsem predstavniki podjetij opozorili na to, da z izdelavo razvojnega programa res ne kaže odlašati, kajti čas hiti in vsaka zakasnitev bi tudi delovnim skupnostim onemogočila pripraviti njihove predloge dolgoročnih planov.

m-

MINILO JE POL LETA, ODKAR JE BILA USTANOVLJENA NAJVEČJA PROIZVODNA TVORBA NA SLOVENSKEM — ZDRUŽENO PODJETJE SLOVENSKE ŽELEZARNE

Nujna pomoč širše družbene skupnosti

Prednosti enotnega načrtovanja in medsebojnega oskrbovanja ne morejo odpraviti težav zaradi premajhnih trajnih obratnih sredstev in nizke akumulativnosti, ki ne dopušča, da bi Združene slovenske železarne same lahko pokrile obveznosti, zraven tega pa še skrbele za modernizacijo tehnološkega postopka in za znižanje proizvodnih stroškov

Potem ko so se železarji z Jesenic, Raven in Štor sredi septembra preteklega leta v veliki večini izrekli na referendumu za ustanovitev Združenega podjetja Slovenske železarne in je s 1. 1. 1970 ta največja proizvodna tvorba na Slovenskem začela tudi poslovati, nas je zanimalo, kakšen je trenutni položaj železarstva na Slovenskem, kakšne so težave in kakšni so obeti oziroma možnosti za odpravo problemov.

Vsem je še dobro znan osnovni namen integracije slovenskega železarstva, to je zagotovitev usklajenega načrtovanja in razvoja, specializacije proizvodnje, oblikovanje enotne raziskovalne dejavnosti in večja finančna koncentracija. Pol leta po ustanovitvi Združenega podjetja Slovenske železarne pa je mogoče ugotavljati, kot zatrjuje generalni direktor **Gregor Klančnik**, »da so posledice inflacije oziroma povišanja prosto formiranih cen tako v združenem podjetju, kot v vseh tistih proizvodnih organizacijah, ki imajo večji del svoje proizvodnje pod kontrolo cen oziroma imajo maksimirane cene, naravnost katastrofalne!«

Za kaj pravzaprav gre? Združene slovenske železarne imajo iz let 1967 in 1968 še vedno 100 milijonov din nepokritih izgub, žiro računi pa so še vedno blokirani za 140 milijonov dinarjev. Več kot polovica osnovnih sredstev je amortiziranih, zadolženost pa taka, da je dobra polovica sredstev tujih, anuitete pa tolikšne, da bremenijo kar 80 odstotkov amortizacije, kar pomeni, da ni denarja niti za enostavno reprodukcijo.

Nedonosnost proizvodnje slovenskih železarn je torej več kot očitna. Lani, na primer navkljub relativno nizkim osebnim dohodkom in minimalni amortizaciji, niso ustvarili nobenih sredstev za poslovni sklad in za povečanje lastnega kapitala. Združene slovenske železarne lansko leto sicer niso končale z izgubo, pa tudi letošnje poslovanje ni obeleženo z izgubo, pa je vendarle glavna problematika še vedno odprta. Kažejo se sicer že rezultati enotnega načrtovanja in medsebojnega oskrbovanja, kar pa nedvomno ne more nadoknaditi pomanjkanja trajnih obratnih sredstev in dvigniti akumulativnosti na tako višino, da bi slovenske železarne same pokrile obveznosti in poleg tega skrbele še za modernizacijo tehnoloških postopkov in za znižanje proizvodnih stroškov. Po mnenju Gregorja Klančnika, glavnega direktorja Združenega podjetja slovenske železarne, bo **»posredovanje širše družbe nujno, o čemer naj bi razpravljal Izvršni svet Skupščine SR Slovenije že po sklenitvi poletnih počitnic!«**

V prvih šestih mesecih letos so bila znotraj združenega podjetja zaznavna učinkovita prizadevanja za povečanje izplena, zmanjšanje proizvodnih stroškov in izboljšanje produktivnosti, direkcija pa si je prizadevala, da bi se izboljšal neenakopravni položaj podjetij črne metalurgije. Prevladuje mnenje, da je treba iskati rešitev za slovensko železarstvo v občutnem podaljšanju odplačilnih rokov oziroma črtanju posojil iz splošnih investicijskih skladov, medtem ko v sedanjem razdobju občutnejše povišanje cen verjetno ne pride v poštev, se pravi, da ni dosegljivo. Sicer pa je bila blagovna proizvodnja na Jesenicah, v Štorah in na Ravnah v glavnem na lanski ravni, se pravi, da slovenski železarji v času, ko je konjunktura jeklarstva doma in v svetu in ko je zaključeno obdobje velikih investicijskih del in stalno vključujejo nove proizvodne naprave, niso storili vsega za zvišanje osebnih dohodkov in za izboljšanje donosnosti proizvodnje.

KAKŠEN BO NADALJNJI RAZVOJ SLOVENSKEGA ŽELEZARSTVA?

Združeno podjetje slovenske železarne že snuje razvojne načrte za prihodnje 5-letno oziroma 15-letno razdobje. Pri tem se zavedajo, da bo mogoče programirati širjenje proizvodnih zmogljivosti črne metalurgije izključno na osnovi potreb predelovalne industrije, zaradi česar je medsebojna usklajenost proizvodnje in predelave jekla osnovno vodilo 5-letnega razvojnega načrta. Slovenske železarne nimajo ambicije, da bi bistveneje povečevale obseg proizvodnje surovega jekla, predvidevajo pa kvaliteten premik glede predelave in širjenja obsega končnih izdelkov, kar naj bi pripeljalo do lastne produktivne sposobnosti in samostojnega pokrivanja sprejetih finančnih obveznosti.

Ambicij za proizvodnjo surovega jekla prek lastnih potreb za zdaj ni, kot je mogoče večkrat slišati, predvsem zaradi pomanjkanja kapitala v slovenskih železarnah. Srednjeročni program, pravzaprav predlog tega programa, ne predvideva gradnje nikakršnih novih talilniških kapacitet, pač pa računa, da bo mogoče z intenzifikacijo tehnologije in tehnoloških postopkov doseči letno proizvodnjo 800.000 ton jekla na Slovenskem. Posebno pozornost bodo namenili oskrbovanju s polizdelki in slabi, kot važnega dopolnila lastne proizvodnje jekla kot vložka tople in hladne plastične predelave v končne izdelke. Za podobno proizvodno poslovno politiko so se odločili tudi v Železarni Sisak, s katero Združeno podjetje slovenske železarne že nekaj časa uspešno sodeluje.

Slovenski železarji zatrjujejo, da predvidene 5-letne zasnove razvoja železarstva na Slovenskem ne bo mogoče doseči brez izboljšanja ekonomskega položaja, prav tako pa tudi ne brez izboljšanja organizacije ter izboljšanja tehnologije znotraj posameznih železarn in ne nazadnje tudi brez olajšanja kreditnih pogojev. Petletni razvojni načrt naj bi namreč predstavljal začetek in sklenitev proizvodno-poslovne aktivnosti slovenskih železarn pri potrošniku na tesnem slovenskem prostoru.

Mimogrede še to-le: poraba hladno valjanih trakov se v Sloveniji veča dokaj hitro. Lani je naša predelovalna industrija uvozila kar 205.000 ton teh trakov. Samo tri delovne organizacije (Gorenje Velenje, EMO Celje in TIKI Ljubljana) bodo rabile 1975. leta 120.000 ton hladno valjanih trakov. Zato je predvidena gradnja nove valjarne hladnih trakov na Jesenicah, kjer je vložek z novo zgrajeno valjarno toplo valjanih trakov že zagotovljen. Gradnja nove valjarne hladno valjanih trakov na Jesenicah bo največja investicija Združenega podjetja slovenske železarne v razdobju 1971—1975. Nova hladna valjarna na Jesenicah bo na začetku dala asortiment za globoki vlek, elektro pločevino in nerjaveče vrste hladno valjanih trakov.

Združeno podjetje slovenske železarne pa si prizadeva za širjenje večstopenjske predelave jekla tudi drugod. Tako naj bi imela vsaka od organizacij združenega dela v svojem programu tudi končne izdelke mehanske obdelave.

NOVA MAKRO ORGANIZACIJA DIREKCIJE IN ORGANIZACIJ ZDRUŽENEGA DELA

S pomočjo OECD naj bi norveška firma IKO izdelala v prihodnje tudi predlog makroorganizacije direkcije in organizacij združenega dela. Norveška firma IKO pa naj bi izdelala še sistem elektronske obdelve podatkov, nadalje sistem uvajanja neposrednih stroškov ter organizacijo marketinga in načrtovanja proizvodno materialnega poslovanja. S tem naj bi se začel proces modernizacije poslovanja tudi v organizacijah združenega dela.

Kljub številnim in dokaj zapletenim problemom, s katerimi se ubadajo slovenski železarji, pa le-ti vendarle računajo, da bo pomenilo obdobje naslednjih let začetek prave podjetniške trdnosti slovenskega železarstva, katere cilji naj bi bili — višji osebni dohodki, višja donosnost in okrepljen položaj slovenskega železarstva.

M. L.

Krojaško podjetje
NOVOST
MOŠKA IN DAMSKA OBLAČILA
LJUBLJANA, Čopova 7—9
se priporoča cenjenim strankam za izdelavo damskih in moških oblačil po najnovejši modi.
DELOVNI KOLEKTIV ČESTITA VSEM DELOVNIM LJUDEM ZA PRAZNIK VSTAJE — 22. JULIJ!

BREST
POHIŠTVO

● PASTOJNA:

OB JAMI RASTEJO NOVI OBJEKTI

Samo podjetje »Kras« ima zdaj na voljo 745 ležišč

Postojnčani se dobro zavedajo, da je njihova perspektiva v turizmu. Zavedajo se, da ni dovolj številnim obiskovalcem pokazati le jamo, marveč, da jim je potrebno nuditi še kaj več.

»Storiti moramo vse, da bi turiste, ki pridejo na obisk v jamo, v Postojni zadržali dlje kot samo eno dopoldne ali popoldne,« mi je te dni dejal STOJAN INOCENTI, šef poslovalnice Kompasa v Postojni.

S tem namenom so v zadnjih letih v Postojni in bližnji okolici zrasli številni novi gostinsko turistični objekti. Prav te dni pa je inž. Franc Razdevšek, predsednik Komiteja za turizem pri republiškem izvršnem svetu odprl novo restavracijo in 160 ležišč v paviljonih motela Proteus, Miran Fajdiga, predsednik postojnske občine, pa nov motel Erazem v Belskem, na poti proti Predjamskemu gradu. Za nove objekte v Proteusu in motel v Belskem so Postojnčani porabili 8,1 milijona dinarjev, v glavnem prigospodarjenih na domačih tleh. S temi novimi ležišči v motelu Proteus ima zdaj samo gostinsko podjetje Kras na voljo kar 745 ležišč za turiste.

Z omenjenimi novimi gostinsko turističnimi objekti pa Postojnčani še niso rekli zadnje besede. Prav zdaj obnavljajo bivši še do nedavnega edini hotel »Javornik« v Postojni, ob katerem gradijo tudi novo štiristezno avtomatsko kegljišče in druge objekte za razvedrilo in rekreacijo. V okolici znamenite Postojnske jame, ki je v zadnjih letih popolnoma spremenila podobo, pa raste eden najlepših turističnih objektov v Postojni. Več kot do polovice je že zgrajen. V njem so novi restavracijski prostori s terasami na prostem, številne trgovine, snack bari, samopostrežna restavracija in razni zabaviščni prostori. Ob tem objektu bodo v naslednjem obdobju zgradili še hotelski del.

Podobnih objektov pa Postojna glede na to, da samo jamo obišče nad 800.000 turistov letno, še nekajkrat toliko pa jih skozi potuje na morje, nujno potrebuje še več.

Zelo primeren prostor za izgradnjo najrazličnejših gostinsko turističnih objektov in raznih rekreacijskih igrišč bi bil tudi v streljaj oddaljenem naravnem parku Rakovem Škocjanu. Tu se namreč že zdaj ob sobotah in nedeljah zbira na stotine domačih in tujih turistov, zato bi bili najrazličnejši gostinsko turistični objekti nujno potrebni. Sedanji hotel s komaj 14 ležišči in dokaj slabo restavracijo pa ne zmore zadovoljiti vseh teh turistov. Toda postojnski gostinsko-turistični delavci ne najdejo skupnega jezika s cerkniškimi. V to, kdo je kriv za to, da ga ne najdejo, se tu ne bi spuščali. Toda, kot mi je dejal šef poslovalnice Kompasa v Postojni, bo večji del krivde za to ležalo na cerkniških gostinsko-turističnih delavcih, nekaj pa tudi na postojnskih. Toda pustimo to ob strani, ker smo prepričani, da bodo tudi ta nesoglasja kmalu zglajena. Skrajni čas je že, da bi Postojnčani in Cerkničani — gre namreč za njihov skupni interes — končno enkrat prečrtali že mnogokrat nesrečno občinsko mejo med obema krajema. Prav bi bilo, da bi Cerkničani prvi ponudili roko.

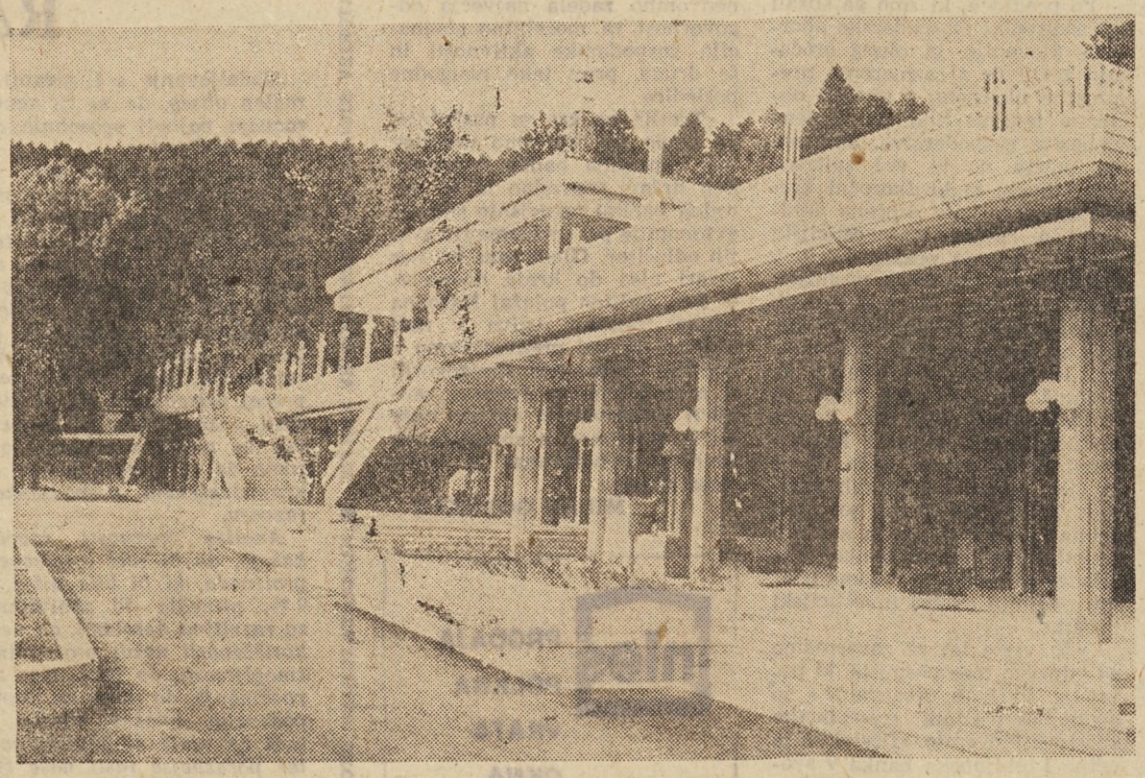

Pred Postojnsko jamo raste nov, doslej najlepši gostinsko turistični objekt z veliko restavracijo, snack barom, trgovinami in samopostrežno restavracijo. Za njim bodo v kratkem zgradili nov hotelski del in s tem pridobili še nekaj dragocenih ležišč

NOVO KEGLJIŠČE V HRASTNIKU

Za njegovo izgradnjo so rudarji prispevali 3000 ur prostovoljnega dela

Za njegovo izgradnjo so rudarji prispevali 3000 ur prostovoljnega dela.

Na Logu, enem največjih delavskih naselij hrastniške občine, kjer so za knapovski stanovski praznik odprli nov delavski dom, so hrastniški rudarji dan kasneje izročili svojemu namenu novo, avtomatsko kegljišče. Zgradili so ga v potu svojega obraza, a se s tem ne hvalijo. Samo tako, mimogrede povedo, da so imeli pri delu posebne vrste rekreacijo...

Naš obisk na novem kegljišču ni bil pričakovan, čeprav smo prišli tja na sam dan otvoritve. Keglji so padali, da je bilo veselje, na noge pa jih je postavljal avtomat. Za tekmovalnimi stezami se je kar trlo ljudi, samih knapov, mladih in starih. Kantušar, eden izmed iniciatorjev za izgradnjo novega objekta, je bil bolj skop z besedami, kot so knapje sploh bolj redkobesedni. Vendar smo izvrtali iz njega vse, kar nas je zanimalo.

Takole je pripovedoval. »Začeli smo pred dvema letoma. Na tem mestu je bilo tedaj grmičevje, trnje, robidovje. Prijeli smo za delo, skraja deset, potem čedalje več. Pa kaj, ko ni bilo denarja niti za gradbeni in drugi material. Pri rudniku in nekaterih drugih podjetjih so odpisali nekaj starih porušenih ali napol podrtih poslopij, barak in hiš. Rudarji so si jih strokovno ogledali in ugotovili, da bi se marsikaj dalo uporabiti. Pa so zapeli krampi, sekire in iz teh hiš se je dobilo nekaj lesa, kamenja, opeke, železja...«

Vse jim je prišlo prav. Hrastniška podjetja so bila odprtih rok, predvsem pri rudniku, pa tudi drugod. Vsak je dal nekaj, bodisi v materialu ali denarju. Z denarjem pa je bil križ. Ko so naročili avtomatsko kegljišče, sploh niso vedeli, s čim bodo plačali. Pa je bil dobavitelj širokosrčen in jim vseeno poslal naročeno, ker je vedel, da so knapje še zmeraj plačali. In so, ne še vsega, največji del pa.

Pridne roke so kmalu sezidale zgradbo za kegljišče, se lotile notranjih del in tako je mineval njihov čas, čas graditeljev v neprestanem delu, skrbeh, ker ni bilo denarja in materiala... Kantušar še sam ni zmal razložiti, kako se jim je vse to posrečilo. Pribil pa je, da knapje radi kegljajo, potrebujejo pač nekaj razvedrila po šihtu, no in šlo je. Kegljišče je nared, res sta za zdaj samo dve avtomatski stezi, drugi dve še ne. Pa kaj, pomebno je to, da sta vsaj dve stezi takšni, kot na vseh drugih, sodobnih kegljiščih.

In lučke, zelene, rdeče, številčnice so gorele, da je bilo veselje...

Hrastniški rudarji so dograditev kegljišča, v njem so tudi garderobe in klubski prostori, pa manjše gostišče, kot se spodobi, proslavili kar mimogrede, brez »pompa«. Če se ne bi trlo ljudi, bi sploh ne vedeli, da so rudarji dobili nov, primeren objekt za rekreacijo. Želimo jim veliko, veliko razvedrila, saj so si ga zaslužili.

M. Vidic

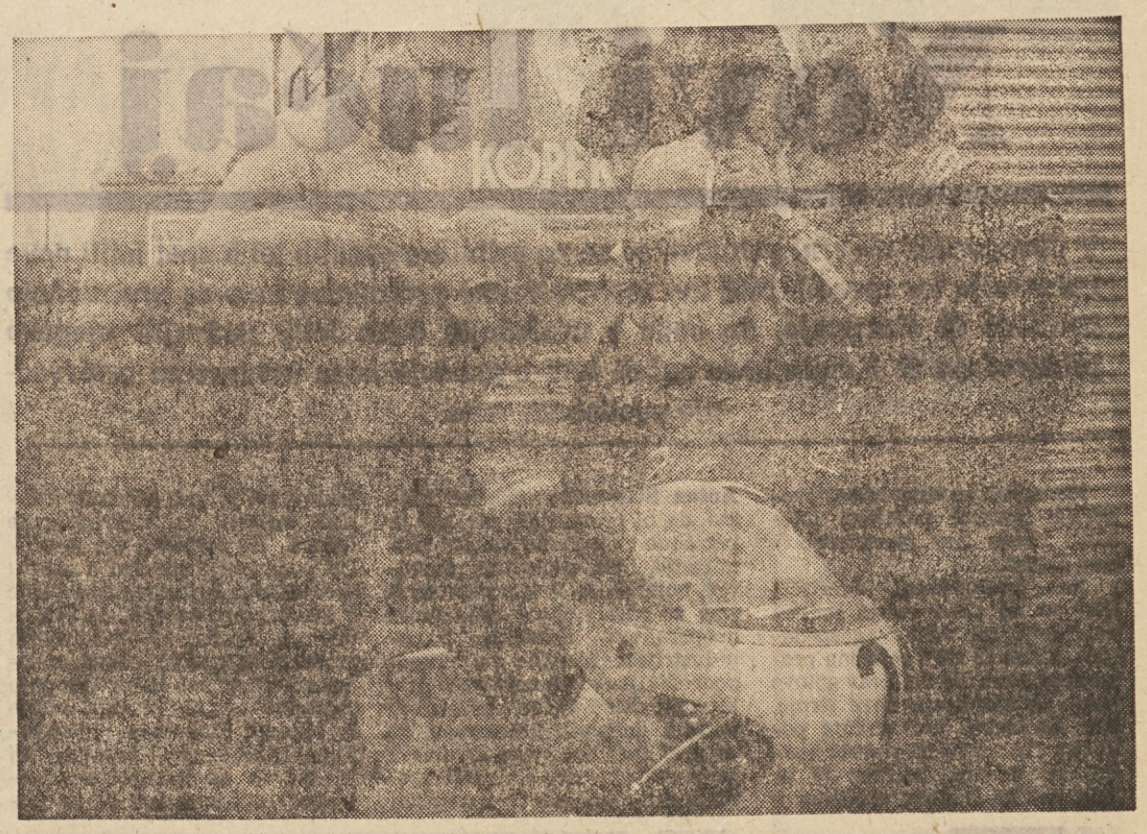

ŠESTDESET LET ALJAŽEVEGA DOMA

Pred 125. leti se je rodil »triglavski kralj Matjaž«, župnik iz Dovjega, Aljaž. Sedmega avgusta pred 75. leti so postavili na vrhu Triglava Aljažev stolp in 17. julija leta 1910, pred šestdesetimi leti, so slovenski planinci v dolini Vrat, v Bistrici pod mogočno severno steno Triglava, slovesno odprli že tretji, sedanji Aljažev dom.

Po gosti mreži skrbno zavarovanih poti hiti vsako leto na Triglav pisana reka veselih in praznično razpoloženih domačih in tujih ljubiteljev in obiskovalcev gora. Prihajajo iz Bohinja skozi Zajezersko dolino, skozi Voje in preko Uskovnice, Pokljuke, največ pa jih hiti proti Triglavu skozi tri Triglavske doline: romantično Krmo, najkrajšo dolino Kot in mimo slapa Peričnik skozi Vrata in dalje preko Praga...

Ko je leta 1883 prvič prišel Jakob Aljaž v dolino Vrat, se ni mogel načuditi lepoti in veličini gora. Odtlej dalje je Aljaž dolga leta neumorno služil slovenskemu planinstvu. Štiri leta pozneje se je prvič povzpel na Triglav. Štiriinštiridesetletni je leta 1889 prevzel triglavsko faro in se preselil na Dovje. Tedaj se je začela zlata doba naše triglavske planinske zgodovine.

Za pet goldinarjev je kupil kameniti svet na Kredarici in en goldinar je moral odšteti za svet na samem vrhu Triglava. Jakob Aljaž je tako postal najvišji posestnik v Sloveniji in tudi v Jugoslaviji.

Na Kredarici je postavil »kočo vseh koč«, Kredarico, ki jo je leta 1909 povečal v Triglavski dom. Aljaž je zgradil pri nas (za gradnjo Kredarice) tudi prvo skromno žičnico.

Sredi poletja pred 75. leti je bilo na vrhu Triglava (sedmega avgusta 1895) eno izmed največjih planinskih slavij. Navdušeni ljubitelji naših gora in še posebej Triglava, so predali svojemu namenu Aljažev stolp, ki stoji še danes in pozdravlja ter razveseljuje številne obiskovalce Triglava.

Devetega julija 1896 je zgradil Aljaž v Vratih prvo slovensko planinsko postojanko. Sedem let pozneje je stal v Vratih že »Grand hotel Vrata«. Leta 1909 je silovit plaz uničil to lepo slovensko planinsko postojanko. Aljaž, Požganc in njegovi pa ne bi bili to, kar so bili, če ne bi že julija prihodnjega leta zgradili tretji, sedanji Aljažev dom, ki pa po šestdesetih letih nujno kliče po povečavi, obnovi in modernizaciji.

U. Župančič

● CELJE

INGRAD BO IMEL SVOJ REKREACIJSKI CENTER

Celjsko gradbeno industrijsko podjetje Ingrad je namenilo v letošnjem letu za oddih in rekreacijo svojih zaposlenih 450.000 novih dinarjev. Blizu 270 tisočakov bo šlo za redne letne dopuste, ostalih 180 tisočakov pa za dotacijo organizacijam, ki se ukvarjajo z rekreacijo in aktivnim oddihom zaposlenih. Te organizacije so: Sindikalno športno društvo Ingrad, sindikalna organizacija, zveza mladine, aktiv zveze borcev in osnovna organizacija zveze komunistov. Ker imajo vse omenjene organizacije v svojem programu dela torej tudi skrb za oddih zaposlenih, so vključene v dotacijski sistem za rekreacijo.

V znesku omenjenih 180 tisoč novih dinarjev pa so vključena tudi sredstva za ureditev rekreacijskega centra v neposredni bližini Celja oziroma v samem mestu, da bi bil pri roki predvsem tistim delavcem, ki nimajo svojih avtomobilov. Iz dolgoletne želje oziroma poizkusov Celjanov, da bi Celje dobilo svoj urejen rekreacijski center, se namreč ni za sedaj še ničesar izcimilo, zato so načrti Ingrada še toliko bolj hvale vredni.

»Prišli smo do spoznanja, da nujno potrebujemo rekreacijski center. V neposredni bližini domov naših delavcev, enostaven, ne predrag, pa vendar tak center, v katerem bo vsak delavec našel svoj kotiček...«, nam je pripovedoval Franc Vitanc, direktor splošnega sektorja pri Ingradu. »Rekreacijski center želimo urediti nekje ob Savinji ali pa blizu Loč, kjer so zagradili potok in je tudi lepo za kopanje in sončenje v toplih poletnih mesecih. Pri gradnji centra bomo upoštevali predvsem to, da mora biti zares v neposredni bližini mesta in dostopen v prvi vrsti tistim delavcem, ki nimajo lastnih prevoznih sredstev. Precej denarja za realizacijo naših načrtov smo že zagotovili. Glavno je, da začnemo...«

-a.

TOMOS NA DRŽAVNIH PRVENSTVIH

Tako v Jugoslaviji kot Italiji so na dirkah v motociklizmu v kategoriji do 50 ccm najuspešnejši tekmovalci na izdelkih tovarne Tomos. Na dirki za državno prvenstvo Jugoslavije na Reki je zmagal Bernetič Adrijan s tomosovim dirkalnim motorjem, na mednarodni dirki v Zenici pa so motorji znamke Tomos osvojili kar vsa tri prva mesta. Prvi je bil Gilberto Parlotti pred Jankom Štefetom in Adrijanom Bernetičem. Na mednarodni dirki v Škofji Loki je znova zmagal Parlotti in postavil nov rekord škofjeloške proge, ki znaša 120 kilometrov na uro.

Tudi na vseh treh dirkah za državno cestno-hitrostno prvenstvo Italije, ki so bile v Modeni, Cesenaticu in Milano Marittimi, je zmagal Gilberto Parlotti, ki je tekmoval na tomosovem dirkalnem motorju. Ti motorji so v bistvu le izboljšane variante serijskih mopedov. Zmorejo kar 14 KM in dosežejo blizu 14.000 obratov.

Delavske športne igre v počastitev dneva rudarjev

Sindikalna organizacija Rudnika lignita Velenje že več let organizira delavske športne igre, posebno močno pa se je ta dejavnost razvila v zadnjih treh letih. Letošnje leto so bile tekme že v desetih športnih panogah: nogometu, rokometu, kegljanju, streljanju, odbojki, šahu, smučanju, plavanju, namiznem tenisu in minigolfu. Posebej so tekmovali posamezniki v šahu, kegljanju in minigolfu.

Vso dejavnost vodi komisija za šport in rekreacijo, ki dela pri izvršnem odboru sindikata Rudnika lignita Velenje. V okviru te deluje tudi disciplinska komisija, ki obravnava vse prekrške in v zvezi s tem izdaja kazenske sklepe.

Letošnje leto so se pričela tekmovanja že v mesecu marcu in sicer v smučanju, nato pa so se nadaljevale vse do konca meseca junija, ko je bila 28. 6. 1970 v »Delavskem klubu« svečana razdelitev diplom in pokalov. Vsaka ekipa samostojne organizacije združenega dela, ki je v posameznih športnih panogah zasedla prvo mesto, je dobila prehodni pokal in diplomo, drugo in tretjeuvrščene pa diplomo. Uspehe posameznih samostojnih organizacij so točkovali po ključu, določenem v pravilih. Točkovalni ključ se sestoji iz dveh delov. Iz dela po doseženem uspehu oziroma mestu v športni panogi ter deleža na sodelovanje, ki je nagrada za tiste ekipe, ki sodelujejo do konca tekmovanja.

V posameznih panogah so zmagale naslednje ekipe:

Nogomet: jama Vzhod, rokomet: jama Vzhod; odbojka: ESO; streljanje: ESO; namizni tenis: Avtopark; minigolf: jama Zahod; kegljanje: jama Zahod; šah: jama Zahod.

S 360 točkami je bila najuspešnejša ekipa elektrostrojnega obrata, ki je osvojila tudi skupni prehodni pokal.

Športna tekmovanja so se odvijala po ligaškem sistemu razen v namiznem tenisu, kjer je bil izločilni sistem. Zaradi takega sistema tekmovanja je sodelovalo v delavskih športnih igrah blizu 1000 članov kolektiva Rudnika lignita Velenje.

Ing. Vili JELEN

Ekipa Swaty je v sindikalni nogometni ligi Maribora zasedla IV. mesto

RAZMIŠLJANJE PO DRŽAVNEM PRVENSTVU V PODVODNEM RIBOLOVU

PROBLEMI SE PONAVLJAJO, NAMESTO...

Letošnje prvenstvo v podvodnem ribolovu je za nami. To pot se ga je udeležilo rekordno število slovenskih tekmovalcev: dva lovca iz Pirana, člana tamkajšnjega društva za podvodne dejavnosti in dva tekmovalca iz »celine«, ki sta zastopala ljubljansko druščino podvodnih lovcev in potapljačev.

Glede na pogoje za trening to je kontinuiran lov skozi vse leto in tekmovanja, so slovenski lovci, ki živijo v glavnem v Ljubljani, dosegli v Črnogorskem primorju odlične rezultate. Državno prvenstvo je bilo namreč v Hercegnovem oziroma v vodah tega lepega črnogorskega mesteca.

Dva predstavnika sta se uvrstila med najboljše jugoslovanske podvodne lovce, to je v prvo kategorijo, druga dva pa sta ostala oziroma napredovala v drugo kategorijo. Če računamo, da je v Jugoslaviji iz leta v leto več podvodnih lovcev, in da se s tem športom ukvarja pri nas na tisoče in tisoče ljubiteljev morja, je uspeh slovenskih predstavnikov na letošnjem državnem prvenstvu zares razveseljiv. Prvo kategorijo si je letos znova priboril naš odlični tekmovalec Jože Turk, v druščino najboljših podvodnih lovcev v Jugoslaviji pa se je letos na novo uvrstil tudi Ugo Fonda, borben in tehnično zelo sposoben lovec iz Pirana.

Tudi letošnje državno prvenstvo v Hercegnovem je znova podčrtalo težave oziroma organizacijske in druge hibe pri naših tekmovanjih v podvodnem ribolovu. Težave in nevšečnosti, do katerih prihaja, so objektivnega, v precejšnji meri pa tudi subjektivnega značaja.

Jože Turk, mojster v podvodnem športu

Med osnovne probleme, s katerimi se morajo vedno znova spopadati organizatorji tekmovanj, šteje zagotovitev zadostnega števila čolnov. Na državnem prvenstvu, na katerem se tekmuje posamično, mora imeti namreč vsak tekmovalec svoj čoln in s tem seveda tudi svojega čolnarja. Poleg tega mora organizator poskrbeti še za druga plovila, kot so na primer matična ladja, kontrolni čolni, gliserji za prvo pomoč itd. Torej, če se recimo udeleži tekmovanja v drugi kategoriji samo 17 tekmovalcev, potrebuje organizator za realizacijo prvenstva najmanj 20 plovil.

Glede na izkušnje v minulih letih je predstavljala zagotovitev zadostnega števila čolnov na vseh tekmovanjih problem številka ena. Organizatorju namreč nikoli ni preostalo drugega, kot da se je dogovarjal z domačini, preprostimi ribiči, ki pa v številnih primerih, posebno če je malce zavel jugo, niso bili mož beseda.

V teh primerih je bil primoran organizator posaditi v čoln po dva tekmovalca, kar je seveda botrovalo nadaljnjim nevšečnostim. Interesi lovcev so se praviloma križali, čolnar ni mogel istočasno nuditi pomoč dvema tekmovalcema itd., itd.

Po vsej verjetnosti bi bilo moč rešiti problem le na ta način, da bi organizator zagotovil lastnikom čolnov za sodelovanje na tekmovanju solidnejše honorarje. In če vemo, da je prijavnina vsakega posameznika za sleherno tekmovanje zelo visoka in da poleg tega organizator tudi proda ves ulov, ki običajno ni majhen, potlej bi se gotovo dalo tu kaj napraviti.

Nevšečnosti in nesporazumi so na omenjenih tekmovanjih skoraj redno na dnevnem redu tudi na račun terena. Tekmovalci namreč lahko lovijo le v določenem prostoru, zato so lovci, ki zaidejo izven določene cone, praviloma diskvalificirani. Pogosto je potrebno pri določanju terena za tekmovanje upoštevati lokalne predpise (nedovoljene cone za podvodni ribolov), poleg tega tudi vreme in ne navsezadnje sposobnosti nastopajočih. Če k tem objektivnim problemom prištejemo še pogosto cincanje organizacijskega komiteja, ki se nemalokrat ne more zediniti, kje naj bi bilo tekmovanje, potem razumemo, zakaj so tekmovalci do »zadnje sekunde« tudi glede tega, tako pomembnega vprašanja, v negotovosti.

V Hercegnovem so letos na primer pol ure pred pričetkom prvenstva sprejeli odločitev, da bo tekmovanje povsem drugje, kot pa je bilo predhodno sporočeno udeležencem. Na račun slabe organizacije in cincanja predstavnikov jugoslovanske zveze za podvodne športe se je moralo potlej prerivati in drenjati na komaj kilometer dolgem prostoru kar 26 tekmovalcev, seveda z vsemi plovili vred. Razumljivo so bili temu primerni tudi rezultati...

V želji, da bi bila organizacija tako pomembnih tekmovanj v podpodnem ribolovu, kot je državno prvenstvo, kvalitetnejša, kar si tekmovalci želijo iz vsega srca, dobronamerno predlagam, da organizator vsaj dan pred tekmovanjem natančno določi terene, ki pridejo v poštev za prvenstvo in da vse sodelujoče pravočasno obvesti o svoji odločitvi, ki je praviloma ne bi smel spreminjati.

Še in še bi lahko naštevali nerazčiščena vprašanja, ki krnijo tekme v podvodnem ribolovu in kradejo čar tem mikavnim prireditvam. Sem šteje med drugim točkovanje, problem spoštovanja pravil in sojenja, s tem v zvezi fair-playa, itd. Vendar naštevanje ne bi imelo pravega smisla. Razmere na tekmovanjih v podvodnem ribolovu se bodo spremenile, če se bodo za to zavzeli podvodni lovci in složno prisilili svojo zvezno organizacijo, da se poslovi od dosedanje prakse in zgrabi stvar na pravem koncu.

Dolgoletno šolanje in bogate izkušnje nas bi morale nekaj naučiti. Če so nas, potlej ne bo težko najti prave poti.

A. ULAGA

TO IN ONO O NOVOGORIŠKI TOVARNI POHIŠTVA »MEBLO«

Novi lučaj

V novogoriški tovarni pohištva so se po približno desetih letih spet lotili nove investicije ter zgradili 6000 kv. metrov veliko proizvodno halo za proizvodnjo pohištva ● Računajo, da bodo v naslednjih dveh letih podvojili njegovo proizvodnjo ● Kmalu bodo začeli tudi z gradnjo nove tovarne za proizvodnjo svetlobnih teles

Kadarkoli se ustavim v novogoriški tovarni pohištva »Meblo«, vedno me presenetijo s čim novim.

Na tovarniškem dvorišču, kjer so še pred nekaj meseci buldožerji na veliko »gospodarili«, danes že stoji sodobna proizvodna hala. Te dni prav gotovo vanjo že montirajo nove stroje, kjer bo stekla proizvodnja pohištva. Na novih blizu 6000 kvadratnih metrih, kolikor je ta hala velika, bodo v »Meblu« v naslednjih dveh letih najmanj podvojili proizvodnjo pohištva.

»Zadnjo rekonstrukcijo smo v naši tovarni opravili pred desetimi leti in je bil že skrajni čas, da se spet lotimo česa takega. Ne smemo namreč dopustiti, da bi nas kdo prehitel. Se razume, tudi v teh desetih letih nismo mirovali,« je pripovedoval **Anton Slapernik**, direktor tovarne. »Toda razen izpopolnjevanja in modernizacije proizvodnje ter organizacije dela se večjih posegov doslej nismo lotili. To je po desetih letih naš novi veliki lučaj, s katerim računamo, da bomo proizvodnjo pohištva in stanovanjske opreme tako kompletirali, da bo mogoče v naši tovarni pravzaprav kupiti vse, kar je potrebno za opremo stanovanja.«

Prizadevni kolektiv novogoriške tovarne pohištva je sam zbral denar za izgradnjo nove proizvodne hale. Tudi za stroje imajo že precej prigospodarjenega denarja. Seveda pa bodo morali najeti tudi del kreditov, tako da bosta proizvodni postopek in tehnologija na najvišji, lahko rečemo evropski in svetovni ravni.

»Povečevanje proizvodnje pohištva pa ni edina stvar, v katero nalagamo denar,« pripominja direktor tovarne. »Prav tako bomo naložili precej denarja za izpopolnitev proizvodnje naših popularnih jogi vzmetnic. Še zlasti zato, ker se nam za omenjeni izdelek v zadnjem času odpira tudi zunanje tržišče. Prav zdaj smo dobili naročila iz Poljske, kamor bomo dobavili blizu 18.000 jogi vzmetnic, potem iz Egipta, kamor bomo poslali 22.000 jogi vzmetnic itd. Računamo, da bomo proizvodnjo povečali na 1000 jogi vzmetnic dnevno.«

KOOPERANTI — GLAVNI ADUT

Ambicije nadaljnjega razvojnega programa novogoriške tovarne pohištva so zelo velike Korakoma se približujejo končnemu cilju.

»Naš končni cilj pa je, da bi v naši tovarni ne proizvajali izključno pohištva, »pristavlja **Anton Slapernik**, »marveč želimo, da bi proizvajali vse, kar je potrebno za opremo nekega stanovanja, hiše, poslovnih prostorov, hotelov itd. S tem namenom smo že zbrali okrog sebe vrsto kooperantov, nekatere lesnoindustrijske tovarne na našem področju pa so se nam celo priključile. Med njimi je največ takšnih delovnih kolektivov, ki so prej bolj ali manj životarili in se stalno borili na meji rentabilnosti, toda še to na račun nizkih osebnih dohodkov zaposlenih. Zdaj, ko so ta podjetja povezana z nami in ko za nas bodisi kot kooperanti bodisi kot samostojni obrati proizvajajo najrazličnejše sestavne dele ali končne izdelke, ne poznajo več problemov, ki jih povzroča nizka rentabilnost in neekonomičnost proizvodnje. Še več, nekatere od teh tovarn poslujejo z visoko stopnjo rentabilnosti in kar je najpomembnejše, tudi osebni dohodki zaposlenih so se tako popravili, da so z njimi zadovoljni.«

Trenutno dela za »Meblo« samo na področju Primorske in Istre že sedem kooperantov. Mimogrede naj omenimo, da samo podjetje »Mala oprema« iz Izole izdela letno kar za 200 milijonov starih dinarjev okrasnih letvic za rustikalno pohištvo, ki ga zdaj največ proizvedejo v novogoriški tovarni.

V naporih, da bi kompletirali proizvodni program in proizvajali vse, kar je potrebno za opremo stanovanj in drugih objektov, pa je tudi kolektiv »Mebla« naletel na nepredvidene težave. Že zadnjič, ko sem v DE podrobneje poročal o obisku predsednika jugoslovanske vlade v Meblu, sem omenil, da želi ta tovarna skupaj z italijanskim partnerjem zgraditi obrat, oziroma novo tovarno za proizvodnjo svetlobnih teles, ki tudi sodijo k opremi stanovanj. Strokovnjaki italijanske tovarne in Mebla so že izdelali vso potrebno dokumentacijo za izgradnjo omenjene tovarne in tudi predvideli, kakšen bi bil delež obeh partnerjev glede naložb vanjo. Zataknilo pa se je pri zvezni administraciji, ki iz nerazumljivih vzrokov še do sedaj ni dala dovoljenja za naložbo tujega kapitala v naše podjetje, pa čeprav je bilo prikazano, da nimamo kaj izgubiti.

Ob obisku predsednika Mitje Ribičiča še ni bilo jasno, ali bo kolektiv »Mebla« dobil dovoljenje za izgradnjo omenjene tovarne. Danes pa, kot sem bil te dni seznanjen, imajo v Meblu že zagotovilo, da bodo takšno dovoljenje kmalu dobili in začeli z gradnjo tovarne.

ZALOG NE POZNAJO

Ob vsem pa v novogoriški tovarni pohištva posvečajo razvoju prodajne službe še posebno pozornost. V to jih sili preprosto dejstvo, da že nekaj let več ne proizvajajo po naročilu, marveč razvijajo lastni program izdelkov, za katere šele potem najdejo kupca.

»Naše izdelke prodajamo direktno in, če se le da, brez vsakršnih posrednikov. To velja predvsem za domači trg. V zadnjem času pa smo tak način prodaje uvedli tudi v sosednji Avstriji. Trenutno imamo v Avstriji blizu 20 odjemalcev naših izdelkov in moram reči, da kar uspešno prodiramo na ta trg,« je pripovedoval **Anton Slapernik**. »Slabše pa je z italijanskim trgom, pa čeprav imamo v sosednji Gorici trgovino, ki se imenuje Meblo-Italiana. Tu ob meji na italijanski strani je namreč toliko proizvajalcev podobnega pohištva, kot je naše, da res težko prodremo na ta trg. Kot pa vam je morda že znano, se v zadnjem času zelo uspešno uveljavljamo na zahodnonemškem tržišču in v Franciji, kjer smo skupaj z ljubljanskim Slovenijalesom ustanovili mešano podjetje Meblo-Slovenijales. Računamo, da bomo letos prodali na tuja tržišča za blizu 1,800.000 dolarjev izdelkov...

Prav tako kot tujemu trgu posveča kolektiv Mebla dovolj pozornosti tudi domačemu trgu. V ta namen je že zgradil v Skopju, Beogradu in Zagrebu posebne trgovine s pohištvom, prav zdaj pa gradi v Novi Gorici velik sodoben salon pohištva, kjer bodo stalno razstavljeni vsi izdelki, ki jih proizvajajo v Meblu ali pri njegovih kooperantih.

Takšna poslovna politika pa je kolektivu omogočila, da ne pozna zalog gotovih izdelkov, ki prav v zadnjem času pestijo marsikatero naše podjetje, tudi lesnoindustrijsko.

M. ŽIVKOVIĆ

Na dvorišču novogoriške tovarne pohištva je zrasla nova 6000 kvadratnih metrov velika proizvodna hala za proizvodnjo pohištva

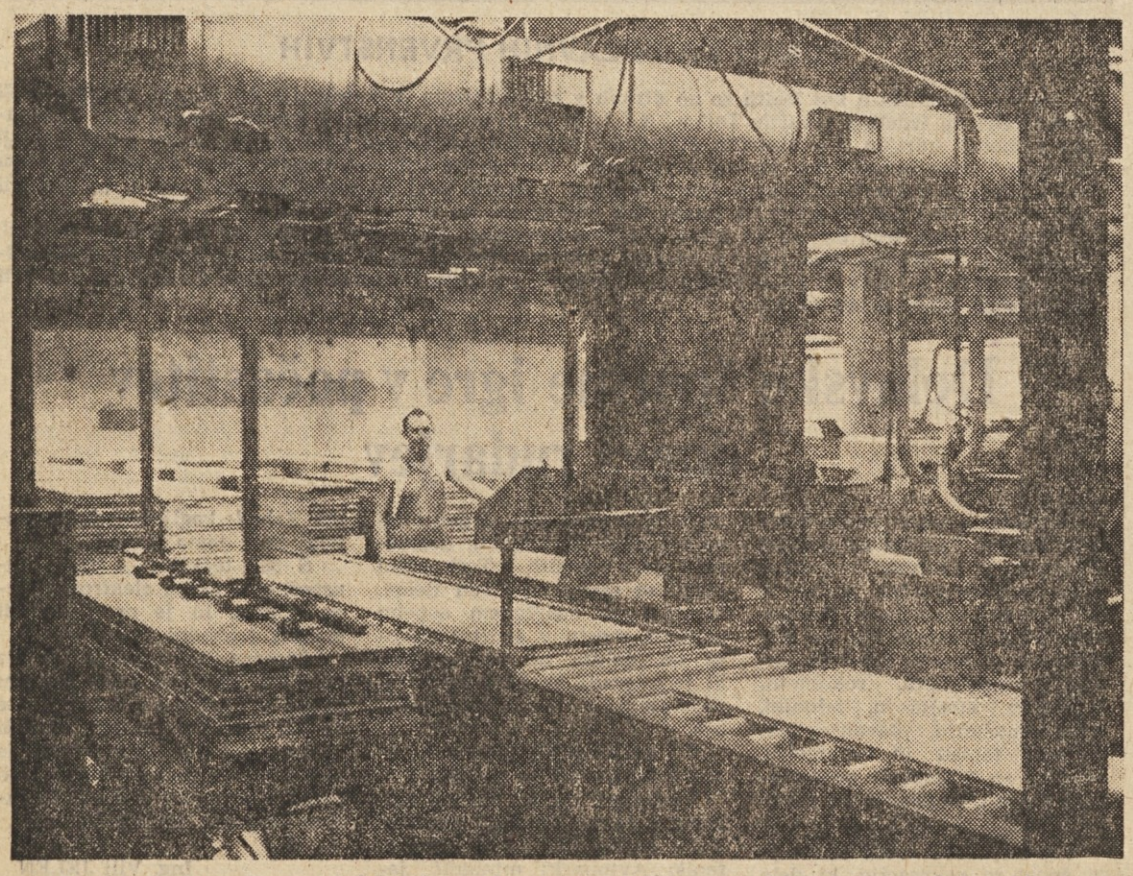

Iverke, ki jih tudi sami izdelujejo, so danes nepogrešljiv material pri proizvodnji pohištva

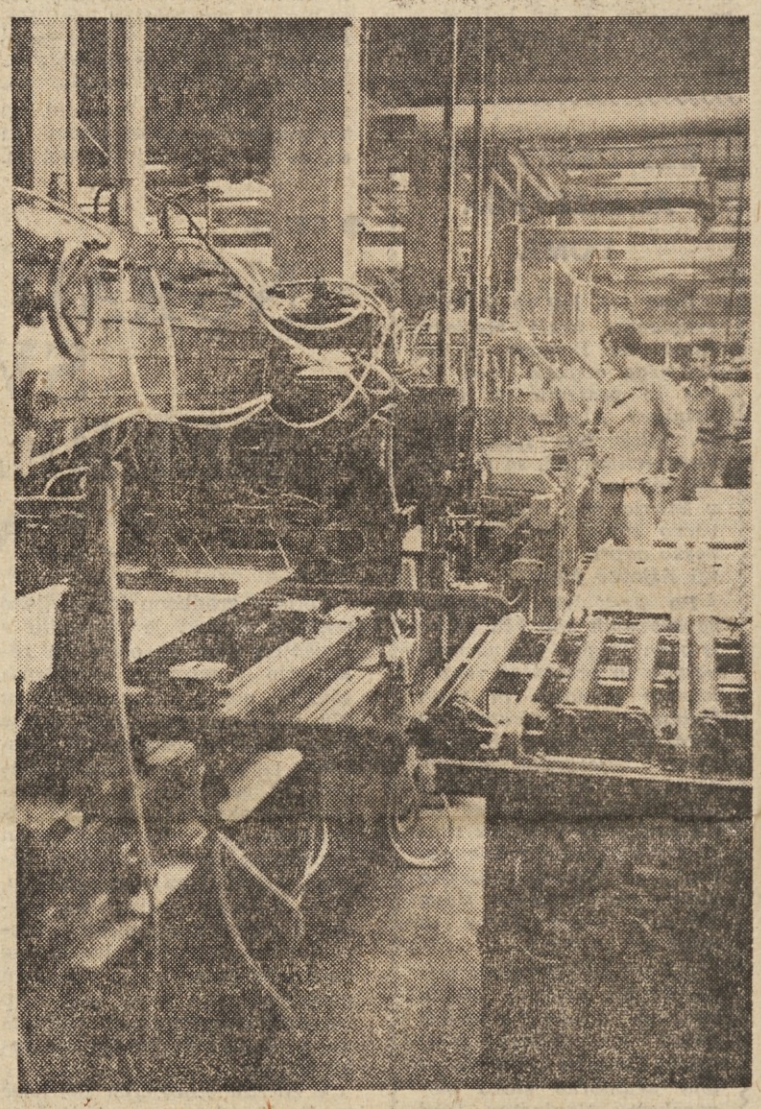

Proizvodnja pohištva je v Meblu visoko mehanizirana

Tudi proizvodnjo priljubljenih jogi-vzmetnic bodo v kratkem povečali, saj so naročila zanje začela prihajati tudi iz tujine

NAJCENEJE IN NAJBOLJE OGREVAJO VAŠE STANOVANJE, POSLOVNE IN DRUGE PROSTORE

MODERNO • POCENI • EKONOMIČNO • KVALITETNO!

VELETRGOVINA »KURIVO« LJUBLJANA, Masarykova cesta 22

DELAVSKA ENOTNOST

Glasilo republiškega sveta ZS za Slovenijo, izdaja ČZP Delavska enotnost v Ljubljani. List je bil ustanovljen 20. novembra 1942. Ureja ga uredniški odbor. Glavni in odgovorni urednik MILAN POGAČNIK. Naslov uredništva in uprave: Ljubljana, Dalmatinova ul. 4, poštni predal 313/VI, telefon uredništva 316-672, 316-695. Račun pri Narodni banki v Ljubljani, št. NB 501-1-991, devizni račun pri Kreditni banki in hranilnici Ljubljana, št. 501-620-7-2000-10-3204-486 — Posamezna številka stane 50 N-par — 50 S-din — Naročnina je četrtletna 6,50 N-din - 650 S-din — polletna 13 N-din - 1300 S-din in letna 26 N-din - 2600 S-din — Rokopisov ne vračamo — Poštnina plačana v gotovini — Tisk in kliši ČZP »Ljudska pravica« Ljubljana